

Šajā numurā

Tuvojas svarīgi notikumi – EUD Ģenerālā asambleja Rīgā (15.-17. 05) un mūsu pašu LNS 95. gadskārta (19.05) – **1., 2., 8.**

Par valsts apmaksājamiem pakalpojumiem – **3.**

Oficiālās vēstis no LNS vadības, un ko izlēma LNS Dome – **4., 5.**

Atbildīgs darbs risinās biedrībās un grupās, organizējot atskaites un pārvēlēšanu sapulces – **6., 7.**

Vides aizsardzībai veltītā otrā materiālu kopa – **9., 10.**

Arī kultūras jomā interesantas lietas – filmu festivāls, norvēģu režisora iestudējums ar Rītausmas aktieriem – **11., 12., 13.**

Skolu dzīve un jaunumi sportā – **14., 15.**

Visu te nenosaukt, atveriet un lasiet „Kopsolī” 4. numuru!

Kādi ir EUD sasniegumi un turpmākie uzdevumi

15. – 17. maijā Rīgā notiks Eiropas Nedzirdīgo organizācijas (EUD) organizēts plašs pasākumu komplekss ar semināru un EUD Ģenerālo asambleju. Turklāt arī EUD šogad rudenī atzīmēs savas pastāvēšanas apaļo jubileju – 30. gadskārta. Šajā sakarā „Kopsolī” uz dažiem jautājumiem lūdz atbildēt EUD prezidentu MARKU JOKINENU.

Ar kādiem sasniegumiem savienība sagaida savus svētkus? Lūdzu, nosauciet svarīgākos rezultātus, ko EUD izdevies sasniegt 30 gadu pastāvēšanas laikā!

Jā, EUD ir cīnījusies par nedzirdīgo cilvēku tiesībām gandrīz 30 gadus un tādējādi atrodas unikālā pozīcijā, lai, uzstājoties augsta līmeņa pasākumos, panāktu pēc iespējas plašāku zīmju valodas redzamību un pielietojamību visās jomās.

Esam vienīgā organizācija, kas Eiropas līmenī pārstāv vairāk nekā 1 miljonu nedzirdīgo zīmju valodas lietotāju visās 28 ES dalībvalstīs, arī Islandi, Norvēģiju, Šveici, un asociētos locekļus Turcijā, Serbijā, Bosnijā un Hercegovinā, Izraēlā, bijušajā Dienvidslāvijas Maķedonijas re-

publikā. Nevienai citai Eiropas līmeņa organizācijai nav šādas līdzīgas pieredzes un zināšanu, it īpaši zīmju valodā.

Nozīmīgākais sasniegums – Eiropas Parlamenta rezolūcija par nedzirdīgo cilvēku zīmju valodas oficiālu atzīšanu (1988) katrā tās dalībvalstī, skaidri norādot, ka tulkošana zīmju valodā jāuzskata par profesiju, attiecīgi nodrošinot pilna laika zīmju valodas tulku apmācības un nodarbinātības programmas katrā dalībvalstī nacionālo valstu nedzirdīgo asociāciju atbildībā.

Nedzirdīgo asociāciju kustības rezultātā 2010. gada 19. novembrī tika parakstīta „**Briseles Deklarācija par zīmju valodu Eiropas Savienībā**”, ko konferencē par zīmju valodas iekļaušanu likumdo-

Tālāk lasiet nākamajā lpp.

Nedzirdīgo filmu festivāls atkal atgriezies

Rītausmā 28. martā norisa pirmais Latvijas nedzirdīgo filmu festivāls kopš neatkarības atgūšanas. Skatītāji bija ļoti ieinteresēti redzēt, kādas filmas uzņēmuši mūsu video entuziasti.

Vakaru vadīja Anita Grahojska un Kristaps Legzdiņš.

Žūrija: Edgars Vorslovs, Regīna Rizika, Brigita Aldersone, Sanda Zālamane un Vilnis Eglītis.

Festivālam tika pieteiktas 11 filmas: „Meln un balts” (režisore Anita Grahojska), „Nezināmais” (Kristaps Legzdiņš), „Slepkava” (Kristaps Legzdiņš), „Cirvis” (Kristaps Štelmahers), „Gadsimta evolūcija” (Madara Indriksone), „Z-EEE” (Edgars Celmiņš), „Edgars Zane Emīls” (Edgars Celmiņš), „Kā mēs aplūkojam Rīgu” (Elza Alise Zariņa), „Atgriešanās” (Sandis Adamovičs), „Neveiksmīgais zaglis” (Sergejs Soklakovs), „Mūsu nākotnes aktieri” (Māra Lasmāne).

Sākumā vakara vadītāji aicināja uz skatuves šī festivāla aizbildni

Tālāk lasiet 12. lpp.

Sākums 1. lpp. **Kādi ir EUD sasniegumi un turpmākie uzdevumi**

Šajā organizēja EUD un Dr. Adams Kosa, pirmais nedzirdīgais Eiroparlamenta deputāts. Briseles deklarāciju parakstīja Pasaules Nedzirdīgo federācijas (WFD) prezidents Marku Jokinens, Adams Kosa, pārstāvji no EUD un tās dalībvalstu starptautiskām surdotulku apvienībām. Deklarācijas pamatā vienlīdzības principa ievērošana attiecībā uz nedzirdīgiem un vārdzirdīgiem zīmju valodas lietotājiem, apstiprinot viņu tiesības brīvi pārvietoties dalībvalstīs kā visiem Eiropas Savienības pilsoņiem.

Lielākā EUD noorganizētā kampaņa sociālajos tīklos ir **Rakstiskā deklarācija 112** par avārijas dienestu aizsniegzamību nedzirdīgajiem eiropiešiem, kur izdevies uzstādīt rekordu, šai deklarācijai savācot parakstus no 483 eiroparlamentāriešiem laikā no 2009. līdz 2014. gadam.

Kādi uzdevumi EUD izvirzīti turpmākajam darbam?

Turpinās darbs zīmju valodas atzīšanas nostiprināšanā, kam ir liela nozīme nedzirdīgo pilsoņu pilntiesīgā līdzdalībā sabiedriski politiskās norisēs, kā arī surdotulku pieejamības veicināšanā, īstenojot savas tiesības uz izglītību un nodarbinātību, lai vairotu labumu ES un visai sabiedrībai kopumā.

Nepieciešams palielināt nedzirdīgiem cilvēkiem vispārēju pieejamību informācijai zīmju valodā visā Eiropā un tās iestādēs. Jānodrošina vienlīdzīgas tiesības viņiem attiecībā uz pārvietošanās brīvību un ES iekšējā tirgus izmantošanu, īpaši saistībā ar darbu un izglītību.

Kas ir EUD galvenie sadarbības partneri Eiropas un starptautiskajā līmenī?

Svarīgs partneris ir Eiropas Invalīdu forums (EDF), kurā EUD ir pilntiesīgs loceklis. Atvērta un konstruktīva komunikācija un sadarbība ir nozīmīga, piedaloties dažādu kopīgu paziņojumu gatavošanā un sabiedriskā apspriešanās, piemēram, 2014. gadā EUD aktīvi piedalījās ziņojuma tapšanā sakarā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām (UNCRPD) īstenošanu.

2014. gadā, EUD arī atjaunoja un parakstīja saprašanās memorandu ar tādām organizācijām kā Eiropas Nedzirdīgo jauniešu savienība (EUDY), Eiropas surdotulku forums (EFSLI) un Eiropas Nedzirdīgo sporta organizācija (EDSO). Šie memorandi paredz, ka puses regulāri apmainās ar informāciju, veicina savstarpējo sadarbību, atzīst un atbalsta pušu veiktās aktivitātes.

EUD turpina sadarbību arī ar citiem partneriem no „Eiropas Platformas nedzirdīgiem, vārdzirdīgiem un nedzirdīgiem/neredzīgiem” (EPDHDB), apmaiņoties ar zināšanām, pieredzi un labu praksi kopīgu interešu vārdā attiecībā uz ES politiku saistībā ar invalīdu cilvēktiesību īstenošanu atbilstoši jau minētajai ANO Konvencijai par personu ar invaliditāti tiesībām. Pārējie platformas partneri ir Eiropas Auss gliemežnīcas implanta lietotāji (EURO-CIU), Eiropas Nedzirdīgo tīkls (EDbN), Eiropas Vārdzirdīgo federācija (EFHOH), Eiropas Vārdzirdīgo bērnu vecāku federācija (FEPEDA) un citi.

EUD sadarbojas arī ar Pasaules Nedzirdīgo federāciju (WFD) un Starptautisko invalīdu aliansi (IDA), kā arī ir ciešs kontakts ar Komiteju par personu ar invaliditāti tiesībām un ANO Cilvēktiesību Augstā komisāra biroju cilvēktiesību jautājumos (OHCHR) Ženēvā. Turpinās EUD sadarbība arī ar Eiroparlamenta grupu invaliditātes jautājumos un Eiropas Komisijas nodaļu personām ar invaliditāti.

Kā notiek EUD un nacionālo nedzirdīgo organizāciju sadarbība?

EUD darba rezultāti tiek apkopoti, izskatīti un izplatīti ikgadējā Ģenerālajā asamblejā, kurā piedalās visu nacionālo valstu nedzirdīgo kopienu pārstāvji. EUD Ģenerālās asamblejas laikā visiem ir pieejami semināri/darbnīcas, kas notikušas dažādās vietās, piemēram, Romā, Tallinā, Valletā, Cīrihē, Briselē un citur. Tagad tā tas būs Rīgā.

EUD savām dalībvalstīm regulāri nosūta informāciju, kuru lūdz pavairot, izplatot tālāk citām radniecīgām organizācijām, izmantojot mājaslapas, sociālos tīklus, medijus un citas iespējamās komunikācijas platformas.

Oficiālā EUD *facebook* lapa piesaista arvien vairāk sekotāju, šogad to skaits ir gandrīz dubultojies, pieaugot no 18 tūkstošiem līdz 33 tūkstošiem. Informācija, kas ievietota mūsu mājaslapā, tiek izplatīta arī *facebook*, papildinot ar fotomateriāliem par pagātnes notikumiem. Tas paredzēts plašākai sabiedrībai, jo ilustrē mūsu veikto lobēšanas darbu ar dažādu notikumu un tēmu atspoguļojumu.

Savukārt portāls *twitter* ļauj veikt raitāk ikdienas darbības, nekavējoties sazinoties ar EUD valdes locekļiem un darbiniekiem, kad tas nepieciešams. Tas kalpo arī kā ideāla platforma, lai padalītos ar informāciju par īpašiem notikumiem, piemēram, EUD manifesta kampaņas un Ģenerālās asamblejas laikā,

valdes sēdēs utt. 2014. gadā mēs aizraidījām tīklā 650 tvītu un mums bija 1650 sekotāju.

2013. gada septembrī sākām arī instagrammu ieviešanu, lai attēlotu politisko dzīvi caur mākslas objektīvu. Tā ir maza, bet augoša izziņas iespēja mūsu auditorijai. Pašlaik mums ir 380 sekotāju.

Kā jebkurš ES dzīvojošais nedzirdīgais var uzzināt par EUD darbu?

Visa informācija par EUD darbību, kā arī tās biedru aktivitātēm tiek izplatīta sociālo mediju kanālos un vispārpieejamā tīmekļa vietnē. Mūsu mājaslapa galvenokārt adresēta nedzirdīgo zīmju valodas lietotājiem, atspoguļojot jo īpaši ar ES saistītu informāciju starptautiskajā zīmju valodā un rakstveida angļu valodā.

Mēs gatavojam informāciju dažādu nedzirdīgo kopienu iedzīvotājiem visā Eiropā, kas ir mūsu galvenā mērķgrupa. Iespējams, to vidū ir arī tādi nedzirdīgie, kuri nezina kādu no ES darba valodām, tāpēc EUD gatavo viegli lasāmus tekstus angļu valodā kopā ar videoklipiem starptautiskajā zīmju valodā un tos, kā iepriekš minēts, izplata savās komunikācijas platformās, sociālajos tīklos, ikmēneša biļetenos un mājaslapā.

Tuvojas EUD Ģenerālā asambleja, kas šogad notiks Rīgā. Tās darba kārtībā ir vairāki jautājumi. Kurus no tiem jūs izceltu kā būtiskākos?

Vienmēr ir svarīgi izmantot Ģenerālo asambleju, lai informētu dalībvalstu nacionālās kopienas par mūsu darbu pagājušajā gadā, par turpmākajiem mērķiem un uzdevumiem.

Svarīgs notikums Rīgas asamblejā būs dalībnieku iepazīstināšana ar nesen pabeigto otro grāmatu no EUD izdevumu sērijas par Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām (UNCRPD), kas šoreiz koncentrēta uz 27. pantu: *Darbs un nodarbinātība*. Darbs jau sākts arī pie nākamās EUD publikācijas.

Jā, un šogad mūsu organizācija svin savu 30 gadu jubileju. Informāciju par to, kas ir plānots un kā to svinēsim visi kopā, mēs sniegsim Rīgā.

Mēs, EUD valde un personāls, ceram tikties arī ar katras nacionālās organizācijas pārstāvjiem, lai izrunātu visu nepieciešamo par viņu darbu, sasniegumiem un problēmām. ▲

E- interviju veica: Ilze Kopmane

Par valsts pasūtījuma izpildi I ceturksnī

Par sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem

Šos pakalpojumus sniedz SIA „LNS Rehabilitācijas centrs”. Kopumā tos izmantoja 662 klienti. Tas ir gandrīz par 10 % vairāk nekā pagājušā gada 1. ceturksnī.

No tiem 577 klienti saņēma palīdzību un atbalstu sociālo problēmu risināšanai; 243 – psihologa pakalpojumu, 122 – apmeklēja radošās pašizpaušmes nodarbības un 29 – latviešu zīmju valodas nodarbības.

Surdotulka pakalpojumu izmantoja 879 klienti. Arī šeit, salīdzinot ar pagājušā gada 1. ceturksnī, klientu skaits palielinājies par 10 %. Pakalpojumu sniedza 40 tulki gandrīz 3500 stundu apjomā. Tas nozīmē, ka katrs klients izmantojis tulku vidēji 4 stundas ceturksnī.

Savukārt 46 klienti izmantoja surdotulka pakalpojumu izglītības programmas apguvei. To nodrošināja 26 tulki, tulkojot 15 mācību iestādēs visā Latvijā.

Par surdotehnikas nodrošināšanu

1. ceturksnī izsniegti tikai dzirdes aparāti, jo pārējiem tehniskajiem palīg-līdzekļiem vēl nav beigušās iepirkuma procedūras. Dzirdes aparātus saņēma 1021 klients, no tiem 10 bērni.

Pieaugušajiem dzirdes aparātus izsniedz SIA „LNS Surdotehnikās palīdzības centrs”, bet bērniem līdz 18 gadu vecumam tos izsniedz SIA Veselības centrs „Biķernieki” (Latvijas Bērnu dzirdes centrs). Turpmāk bērniem dzirdes aparātus izsniegs arī Valmieras Vājdzirdīgo bērnu internātvidusskola (kur darbojas Dzirdes centrs), ar kuru LNS 1. aprīlī noslēdza līgumu.

Rindā uz dzirdes aparātu marta beigās bija 558 klienti, kas ir gandrīz 4 reizes mazāk nekā pagājušā gada marta beigās. Lai saņemtu dzirdes aparātu, tagad jāgaida tikai 2 mēneši, steidzamības kārtā – viens mēnesis.

Situācija rindā uz pārējiem tehniskajiem palīg-līdzekļiem marta beigās ir

šāda: modinātāju ar vibrozvanu gaida 183 cilvēki, digitālās vizuālās saziņas ierīci – 586, skaņas indikatoru ar mehānisko signālu – 144, bet ar gaismas signālu – 16 cilvēki. Liela interese ir par savienotājienu radio un televīzijas uztvērējiem (*indukcijas spole, kas domāta labākas radio un TV skaņas uztveršanai cilvēkiem, kuri lieto dzirdes aparātu*) – rindā uz to 37 cilvēki.

Daļai tehnisko palīg-līdzekļu – telefons ar pastiprinātāju, komunikators (*tas piemērots vecākiem cilvēkiem, sevišķi „guļošajiem”, un cilvēkiem ar īpašām vajadzībām – ar fizisku defektu, kuri dažādu iemeslu dēļ nevar lietot dzirdes aparātu*), modinātājs, skaņas indikators ar mehānisko signālu – iepirkuma procedūras noslēgsies aprīlī, un maija mēnesī klientiem būs iespēja saņemt šos tehniskos palīg-līdzekļus.

Uz pārējiem tehniskajiem palīg-līdzekļiem ir izsludināts atkārtots iepirkuma konkurss. Firmām savi piedāvājumi jāiesniedz līdz 19.maijam. Ja iepirkums noslēgsies veiksmīgi, 3. ceturksnī SIA „LNS Surdotehnikās palīdzības centrs” varētu sākt izsniegt skaņas indikatorus ar gaismas signālu, indukcijas spoles un pirmās digitālās vizuālās saziņas ierīces.

Savukārt FM radiofrekvenču pārraides sistēmu (*ierīce kopā ar dzirdes aparātu ļauj uztvert runāto bez fona trokšņiem*) LNS šogad neplāno iepirkt, jo valsts piešķirtais finansējums ir ierobežots un vispirms jāiegādājas tie tehniskie palīg-līdzekļi, pēc kuriem ir lielāks pieprasījums.

Atgādinām, ka valsts apmaksātos surdotehnikos palīg-līdzekļus ir tiesības saņemt vājdzirdīgām un nedzirdīgām personām, sākot ar vājdzirdības 3. pakāpi, kad **dzirdes zudums ir vismaz 55 dB labāk dzirdošajā ausī**. Bērni līdz 18 gadu vecumam valsts apmaksātos dzirdes aparātus var saņemt, ja vājdzirdība konstatēta vismaz 1. pakāpē – dzirdes zudums ir vismaz 25 dB labāk dzirdošajā ausī.

Surdotehniku steidzamības kārtā ir tiesības saņemt bērniem līdz 18 gadu vecumam, pieaugušajiem, kuri strādā vai mācās, kā arī nedzirdīgiem vecākiem, kuri aprūpē bērnu līdz pusotra gada vecumam.

Atkārtoti iestāties rindā surdotehnikas saņemšanai var, ja:

1) **ir beidzies surdotehnikā palīg-līdzekļa lietošanas laiks** (5 gadi – dzirdes aparātam, pulkstenim, skaņas indi-

katoram, indukcijas spolei, FM sistēmai, telefonam; 3 gadi – digitālās vizuālās saziņas ierīcei un komunikatoram);

2) **tehniskais palīg-līdzeklis pazaudēts vai nozagts**, un persona iesniedz pamatotu informāciju, piemēram, izziņu no policijas, ka notikušajā nav vainojama.

Lai saņemtu valsts apmaksāto surdotehniko palīg-līdzekli, nepieciešams:

1) **rakstisks iesniegums** (norāda vārdu, uzvārdu, personas kodu, dzīvesvietas adresi, tālruņa numuru vai e-pasta adresi, nepieciešamo tehnisko palīg-līdzekli);

2) ģimenes ārsta vai atbilstošas specialitātes ārstniecības personas **atzinums tehniskā palīg-līdzekļa saņemšanai**.

Ja Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas (VDEĀK) izsniegtajā invaliditātes lēmumā minēta dzirdes invaliditāte, tad atzinums nav jāiesniedz, bet iesniegumam pievieno VDEĀK lēmuma kopiju un invaliditātes apliecības kopiju.

3) lai saņemtu **dzirdes aparātu vai komunikatoru**, iesniegumam pievieno **audiogrammu**, kuras derīguma termiņš ir viens gads no tās izsniegšanas dienas.

Vēršam uzmanību, ka rindā uz digitālo saziņas ierīci uzņem personas ar dzirdes invaliditāti, kuras izmanto sociālās rehabilitācijas vai surdotulka pakalpojumu.

Dokumenti jāiesniedz Latvijas Nedzirdīgo savienībā vai SIA „LNS Surdotehnikās palīdzības centrs” **Rīgā**, Elvīras ielā 19 vai kādā tās filiālē:

Ventspils, Lielā Dzirnāvu iela 24;

Liepāja, 1905. gada iela 35;

Rēzekne, Raiņa iela 5a;

Daugavpils, S. Mihoelsa iela 54.

Dokumentus var sūtīt arī **pa pastu** (Latvijas Nedzirdīgo savienība, Elvīras iela 19, Rīga, LV 1083) vai uz **e-pastu**: vplietvediba@lns.lv vai surdotehnika@lns.lv, ja tie ir elektroniskā formā un ir parakstīti ar elektronisko parakstu (sīkāka informācija www.eparaksts.lv)

Papildu informāciju var saņemt Latvijas Nedzirdīgo savienības mājaslapas www.lns.lv sadaļā „Pakalpojumi” vai zvanot uz tālruni 67611660, sūtīt izziņu uz 29643789 vai rakstot uz e-pastu surdotehnika@lns.lv. ▲

*Inese Immure, Valsts deleģēto sociālo pakalpojumu nodaļas vadītāja
Foto: Juris Grundulis*

LNS vadības kalendārs

LNS prezidents EDGARS VORSLOVS

17. martā

Piedalījās Sociālās integrācijas valsts aģentūras (SIVA) konsultatīvās padomes sēdē, kurā tās dalībnieki diskutēja par dažādiem jautājumiem, kas attiecas uz cilvēku ar invaliditāti sociālās iekļaušanas veicināšanu.

Būtiskākie padomes sēdē apspriestie temati bija saistīti ar SIVA attīstības stratēģiju 2015. – 2017. gadam, SIVA attīstības virzieniem un prioritātēm līdz 2020. gadam, ratiņbasketbolu un citām jaunām brīvā laika pavadīšanas iniciatīvām SIVA Jūrmalas profesionālajā vidusskolā un Koledžā, SIVA telpu un pārējās infrastruktūras pielāgojumiem, kā arī nevalstisko organizāciju ekspertu pakalpojumu ieviešanu.

SIVA tuvākajā laikā plāno atvērt līdz pat trīsdesmit piecām vienkāršu prasmju apmācības programmām cilvēkiem ar intelektuāliem traucējumiem, lai viņi varētu sekmīgāk integrēties darba tirgū. SIVA attīstības prioritārais virziens ir profesionālās rehabilitācijas pakalpojumu nodrošināšana personām ar smagu invaliditāti, bet pārejas periodā līdz 2017. gadam vēl turpinās surdotulku apmācība profesionālās rehabilitācijas programmas ietvaros.

18. martā

Vadīja LNS valdes sēdes norisi, kurā tika izskatīti 12 darba kārtības jautājumi. Valde pieņēma sekojošus lēmumus:

- **Pilnvarot** LNS prezidentu Edgaru Vorslovu un viceprezidenti Sandru Gerenovsku pārstāvēt LNS EUD seminārā un Ģenerālajā asamblejā Rīgā, no 2015. gada 14.–17. maijam, pārējie LNS valdes locekļi asamblejā varēs piedalīties kā novērotāji.

- **Atļaut** SIA „LNS nekustamie īpašumi” norakstīt debitoru parādus par kopējo summu 5 892,30 EUR apmērā.

- **Neapstiprināt** SIA „LNS nekustamie īpašumi” iesniegto līguma projektu par darījuma slēgšanu ar SIA „SIVA” un pieprasīt iesniegt pamatojumu par to, ka SIA „SIVA” sniegto pakalpojumu izmantošana bija ekonomiski izdevīgāka par citu uzņēmumu piedāvājumiem pakalpojumiem.

- **Izdarīt grozījumus** LNS valdes 26.11.2014. lēmumā Nr.10-2 „Par darba grupas izveidi reģionālo biedrību darbības stratēģijas izstrādei”, izsakot tā 2. punktu jaunā redakcijā: „2. LNS reģionālo biedrību darbības stratēģijas projekta izstrādes termiņu noteikt līdz 2016. gada

15. martam”.

- **Apstiprināt nolikumu** „Par LNS reģionālo biedrību grupām” jaunā redakcijā un noteica, ka tas spēkā stājas ar 2015. gada 1. aprīli.

- **Izvirzīt** darbam Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes Sabiedriskā konsultatīvā padomē līdzšinējo LNS pārstāvi tajā – Inesi Immuri.

- **Sasaukt** LNS Domes sēdi 25.martā un apstiprināja tajā izskatāmos lēmuma projektus.

20. martā

Piedalījās Invalīdu lietu nacionālās padomes sēdē, kurā klātesošie noklausījās Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) ziņojumu par plānotajiem darbiem publisko iestāžu mājaslapu pieejamības nodrošināšanā un iespējamiem risinājumiem.

Plānots ieviest vienotu komunikācijas un pakalpojumu platformu visām valsts iestādēm. Vispirms šo platformu izmēģinās pilotprojektā, un viena no šī projekta dalībniecēm ir Labklājības ministrija. Šobrīd elektroniski pieejami vairāk nekā 300 valsts e-pakalpojumi un plānots tos attīstīt vēl vairāk. Izglītības un zinātnes ministrija iepazīstināja ar pieejamo atbalstu vispārējās, speciālās, profesionālās izglītības iestādēs izglītojamajiem ar invaliditāti un ar plānotajām aktivitātēm turpmākajos gados.

Atbilstoši Vispārējās izglītības likuma (VIL) 1. panta 14. punktam izglītojamajiem ar invaliditāti ir *iespeja saņemt tāda veida atbalstu un rehabilitāciju, kas rada iespēju izglītojamajam apgūt izglītības programmu, ņemot vērā viņa veselības stāvokli, spējas un attīstības līmeni.*

Šobrīd vispārīzglītojošās skolās tiek realizētas 5 speciālas izglītības programmas skolēniem ar dzirdes traucējumiem, kuras apgūs 5 skolēni. Savukārt speciālajās skolās tiek īstenotas 4 programmas, kuras apgūst 174 skolēni. Izglītojamajiem ir iespējams saņemt viņiem nepieciešamā atbalsta personāla (speciālie pedagogi, sociālie pedagogi, psihologi u.c.) palīdzību, diemžēl šim atbalstam ir nepietiekams finansējums.

Tikās ar Invalīdu un viņu draugu apvienības “Apeironi” pārstāvjiem, lai apspriestu sadarbību vides pielāgojuma nodrošināšanā personām ar dzirdes traucējumiem.

Tikās ar Lietuvas kompānijas “NTservice” pārstāvjiem. Tikšanās laikā tika apspriests šīs firmas piedāvājums ieviest arī Latvijā viņu izstrādāto sistēmu kontaktiem ārkārtas situācijās ar palī-

dzības dienestiem. Šīs kompānijas sistēmu izmanto jau Lietuvas un Kazahstānas nedzirdīgie. Tikšanās laikā tika panākta vienošanās: ja kompānija panāks atbalstu no Latvijas valsts iestādēm, tad LNS labprāt piedalīsies sistēmas testēšanā un LNS biedru apmācībā.

25. martā

Vadīja LNS valdes un domes sēžu norisi. Valdes sēdē tika apstiprinātas SIA “LNS surdotehniskās palīdzības centrs” pakalpojumu cenas surdotehniskās izsniegšanai.

26. martā

Vadīja iepirkumu komisijas sēdi, kuras laikā tika izskatīti piecu pretendenta iesniegtie piedāvājumi konkursam “„Objekta Rīgā, Elvīras ielā 19 jauna ieejas mezgla izbūve, ventilācijas šahtu nojaukšana”. Šī iepirkuma rezultātā plānots noskaidrot būvdarbu veicēju, kas uzbūvēs ieejas mezglu jaunajam Surdocentra telpām un izremontēs ēkas fasādi.

28. martā

Piedalījās žūrijas komisijas darbā LNS jauniešu organizētajā filmu festivālā.

1. aprīlī

Kopā ar valsts deleģēto sociālo pakalpojumu nodaļas vadītāju I. Immuri un LNS kapitālsabiedrību, kas piedalās valsts deleģēto funkciju nodrošināšanā, pārstāvjiem tikās ar LM Sociālo pakalpojumu departamenta pārstāvi, lai apspriestu pakalpojumu grozu sastāvu un papildus finansējuma nepieciešamību un pamatojumu tam turpmākajiem gadiem.

8.aprīlī

Piedalījās sapulcē Labklājības ministrijā (LM). Tika apspriesta LM iniciatīva izveidot jaunu datu bāzi – LaBIS. Tas nepieciešams, lai nodrošinātu pilnvērtīgu personu sociālo tiesību īstenošanu un kvalitatīvu sociālo pakalpojumu sniegšanu LM kompetencē ietilpstošajās jomās. LM nepieciešama informācija par aktuālo situāciju labklājības nozarē un tās attīstības tendencēm, lai veidotu izmaksu efektīvu nozares politiku.

Līdz ar to LM ir uzsākusi pilnveidot labklājības nozares informācijas sistēmas, kā arī veidot jaunu valsts informācijas sistēmu – LaBIS, kurā paredzēts integrēt datus gan no visām labklājības nozares informācijas sistēmām, gan no citiem datu avotiem, to skaitā arī no datu bāzes “LNS pakalpojumu uzskaites datu bāze”.

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

Vadīja iepirkumu komisijas sēdi, kurā apstiprināja nolikumus digitālās saziņas ierīču (planšetdatoru) un atkārtotam surdotehnikas iepirkumam. Pretendenti savus piedāvājumus varēs iesniegt līdz 19. maijam.

9. aprīlī

Vadīja ikmēneša valsts deleģēto uzdevumu izpildes sapulci, kurā piedalījās LNS vadība, LNS Rehabilitācijas centra un LNS Surdotehniskās palīdzības centra vadība. Sapulces laikā tika analizēts 2015. gada marta mēneša darbs, kā arī apspriests darbs turpmākajiem 2015. gada mēnešiem, lai nodrošinātu valsts deleģēto uzdevumu veikšanu.

13. aprīlī

Kopā ar SIA "LNS Rehabilitācijas centrs" vadību **tikās ar Valsts kontroles (VK) pārstāvēm**, kas veic izlases veida pārbaudi par finansējuma izlietojumu surdotulka pakalpojumu nodrošināšanai un pakalpojumu sniegšanas procesa atbilstību likumdošanas un

normatīvo aktu prasībām.

Vadīja iepirkumu komisijas sēdi, kuras laikā tika izskatīti pretendentu piedāvājumi iepirkuma konkursā „Individuālo auss ieliktņu izgatavošanas materiālu piegāde”. Šajā iepirkumā tiks iepirkti nepieciešamie materiāli individuālo auss ieliktņu izgatavošanai dzirdes aparātiem, kuru izsniegšanu nodrošina SIA "LNS Surdotehniskās palīdzības centrs".

16. aprīlī

Kopā ar valsts deleģēto sociālo pakalpojumu nodaļas vadītāju I. Immuri un SIA "LNS Rehabilitācijas centrs" pārstāvēm **tikās ar SIVA** direktora vietnieci profesionālās rehabilitācijas jautājumos un Koledžas vadītāju, lai apspriestu surdotulku apmācības problēmas pārejas periodā līdz 2017. gadam.

Visu marta mēnesi

Regulāra kontaktēšanās ar EUD par EUD semināra un Ģenerālās asamblejas organizēšanu Latvijā maijā. ▲

LNS Domes sēdē

LNS Domes sēdē 25. martā tika izskatīti 5 jautājumi.

Vispirms domnieki uzklauzīja grāmatvedi Ilzi Roķi un apstiprināja LNS 2014. gada pārskatu. Ienākumu pārsniegums pār izdevumiem gada beigās bija 98 273 EUR, un saskaņā ar LNS statūtiem tie tiek ieskaitīti rezerves fondā, kas pāriet uz nākamo gadu.

Pēc tam nācās lemt par 2015. gada budžeta grozījumiem un nolēma apstiprināt LNS 2015. gada budžeta grozījumus ar kopējo ieņēmumu daļu **1 884 757 EUR** apmērā un kopējo izdevumu daļu **2 083 859 EUR** apmērā.

Dienas kārtības trešais punkts bija diezgan smags: par LNS nekustamā īpašuma Daugavpilī, 18. novembra ielā 208 atsavināšanu (pārdošanu). Šeit domes dalījās. Vairāki domnieki uzstājās ar emocionālām runām, ka šī dzīvojamā ēka LNS ir ļoti neizdevīga, daļa mājas ir neapdzīvota, īpašums izpostīts. Tomēr daļa uzskatīja, ka ir jāmēģina kaut ko darīt un nevar tik viegli izpārdot LNS īpašumus. Piemēram, Z. Ungurs teica, ka vēlas redzēt pamatotus aprēķinus, kādi šai mājai ir ieņēmumi, kādi izdevumi, kādi zaudējumi un ko dara SIA "LNS Nekustamie īpašumi", lai zaudējumus novērstu un situāciju uzlabotu. Diemžēl domnieks un SIA "LNS Nekustamie īpašumi" vadītājs Varis Strazdiņš nevarēja piedalīties šajā sēdē, tāpēc atbildes izpalika. Par nama pārdošanu nobalsoja 12 domes locekļi, pret 6, tāpat mazākums, un tika **pieņemts lēmums pārdot LNS nekustamo īpašumu Daugavpilī, 18. novembra ielā 208.**

Sēdes turpinājumā LNS viceprezidente Sandra Gerenovska sniedza **pārskatu par LNS 2014. gada statistiku un kultūrmasu/organizatorisko darbu.** Pagājušā gada laikā

biedru skaits nedaudz samazinājies: ja gada sākumā bija 1737, tad gada beigās – 1722 biedri.

Biedru maksu par pagājušo gadu vēl nav samaksājuši 186 biedri. LNS sistēmā strādā 54 biedri, bet ārpus LNS – 464. Mums ir 56 biedri ar augstāko izglītību, un 13 vēl mācās augstākajās izglītības iestādēs. Tomēr joprojām 782 biedriem ir tikai pamata izglītība un 187 – nepabeigta pamata.

Uz šā gada 1. janvāri Rīgas RB bija 1093 biedri, bet otra skaitliski lielākā biedrība aiz Rīgas bija Valmieras RB ar 104 biedriem. Neviens cits biedrībai biedru skaits nepārsniedz 100 (Daugavpils – 99, Rēzekne – 99). Protams, biedru skaits nemitīgi mainās, tāpēc arī jāteic, ka "bija", nevis "ir".

Kultūrmasu/organizatoriskā darba atskaitē minēts pasākumu skaits, dažām biedrībām vairāk, citām mazāk, taču, tā kā pasākumi ir dažādi: gan ekskursijas, jubilejas, gan vienkārša avīžu koplasišana, tad ir grūti salīdzināt un novērtēt, kura biedrība strādājusi labāk, kura sliktāk. Visvairāk pasākumu organizēts Rīgas biedrībā – 254.

Dome nolēma statistiku pieņemt zināšanai un uzdot visām LNS reģionālo biedrību valdēm turpināt dzirdes invalīdu, kuri nav LNS biedri, apzināšanu un iekļaušanu LNS.

Dome nolēma pārcelt nolikuma „Par Latvijas Nedzirdīgo savienības Goda biedra nosaukumu” un „Par Latvijas Nedzirdīgo savienības reģionālās biedrības Goda biedra nosaukumu” projekta apstiprināšanu uz nākamā domes sēdi, jo visi domnieki vēl nebija iepazinušies ar to. ▲

Teksts: Zigmārs Ungurs

Rīgas grupās atkārtotas sapulces

Ziemeļu rajona grupas pirmajā pārvēlēšanu sapulcē 21. februārī nebija kvoruma, tāpēc 15. martā notika atkārtotā sapulce. Piedalījās 20 biedri, klātesot Rīgas RB valdes pārstāvei Brigītai Aldersonei.

Gada laikā grupa samazinājusies par 3 cilvēkiem, un tagad tajā ir 57 biedri. Grupas vadītājas Lienas Čerepkos slimības dēļ sapulci vadīja Varis Strazdiņš, kurš arī nolasīja atskaaites ziņojumu.

Debatēs biedri tika aicināti aktīvāk piedalīties grupas un Rīgas RB organizētajos pasākumos, ekskursijās, kam sekoja iebildes par nepietiekami nodrošinātu iepriekšējo informāciju, piemēram, krievu valodā.

Grupas darbs novērtēts kā apmierinošs. Par jauno priekšsēdētāju ievēlēja **Karmena Verika Ikaunieci**. Birojā vēl darbosies **Svetlana Strazdiņa** un **Liena Čerepkos**.

Latgales priekšpilsētas grupas pirmajā sapulcē arī nebija kvoruma un uz atkārtoto sapulci ieradās 61 biedrs no 236. Klāt bija arī grupas vadītāja un Rīgas RB priekšsēdētāja Māra Lasmane un Rīgas RB valdes locekle Jadviga Bočkāne. M. Lasmane sniedza atskaaites ziņojumu. Debatēs bija priekšlikums, ka pasākuma „Zelta briedumā” ietvaros vajadzētu apciemot mājas un apsveikt tos jubilārus, kuri nav spējīgi ierasties *Rītausmā*. Citi norādīja, ka bieži ir grūti piekļūt biedriem, jo namu ārdurvīm mainās kodi, par ko biedri laikus nepaziņo.

Par grupas priekšsēdētāju atkal ievēlēja M. Lasmani; birojā – Agitu Intsoni, Mariju Priedīti, Tamāru Saveiku, Dzintru Jansoni, Andri Bergmani, Initu Puhovsku.

Uz Rīgas RB konferenci ievēlēja 12 pārstāvjus. ▲

Sagatavoja: Zigmārs Ungurs

Smiltēnē bez pārmaiņām

Alūksnes grupas pārvēlēšanu sapulce notika 7. martā, un tajā no 25 grupas biedriem bija ieradušies 19.

Debatēs sanākušie atzina, ka patīkami ierasties klubā, kur organizē interesantus pasākumus un biedri ir tik atsaucīgi, pateicās grupas vadītājam par palīdzību maksājumu veikšanai internetbankā, izteica vēlmi biežāk braukt ekskursijās, rosināja grupas mītnes ārpusē novietot izkārti, ka tas ir nedzirdīgo klubs.

Vienbalsīgs lēmums: grupas darbu atzīt par ļoti labu.

Par grupas vadītāju ievēlēja Anita Ceple, par viņas vietnieci – Laura Romane.

Jaunpiebalgas grupai kopsapulce notika 21. februārī. No 12 grupas biedriem piedalījās 9.

No atskaites ziņojuma: finansiālu atbalstu sniedz Jaunpiebalgas novada dome, šogad arī Cesvaines novada pašvaldība. Ir būtiska problēma – aprūtināta sazināšanās ar citiem grupu vadītājiem, tulku un biedrības priekšsēdētāju, jo nav datora ar interneta pieslēgumu.

Debatēs biedri vēlējas noskaidrot, kā nodrošināt ar informācijas tehnoloģijām tieši grupas vadītāju, lai būtu ērtāka saziņa ar surdotulku, tas palīdzētu tiem biedriem Jaunpiebalgā, kuriem nav mobilā telefona un interneta.

Andris Cvetkovs: "Iekārtoties darbā ir grūti – tiklīdz darba devējs uzzina, ka esi nedzirdīgs, tā negrib ņemt. Man bija tāda pieredze. Uzreiz tiku nolikts malā – diskriminācija! Kāda jēga kaut ko mācīties?"

Par grupas vadītāju ievēlēja Sofiju Cīruli, par viņas vietnieci Anitu Mitrovsku.

Smiltēnes grupas pārvēlēšanu sapulce notika 15.

martā, piedalījās 18 no 35 grupas biedriem. Grupā ir 35 biedri, ir liels sieviešu pārsvars: 22 sievietes un 13 vīrieši.

Skaistākais notikums, kas noritēja šajā periodā, bija biedrības 65 gadu jubileja. Visvērtīgākā dāvana ir jaunais TV.

Smiltēnieši pateicīgi Valakas, Balvu, Gulbenes un Smiltēnes novadu pašvaldībām par finansējumu, kas ļauj gan aizbraukt uz Nedzirdīgo dienas pasākumiem Rīgā, gan organizēt pasākumus uz vietas.

Debatēs Lida Šilinska izklāstīja savu ideju: „Mēs gandrīz visas esam lielas rokdarbnieces un varētu veidot labdarības akciju – uz Ziemassvētkiem uzdot dāvanas bērniem un trūcīgām ģimenēm novadā.”

Biedri atzina, ka pastāv savstarpējas komunikācijas problēma starp jauniešiem un senioriem, būtu jāorganizē saliedējoši pasākumi. Pārāk daudz darba tulkam – gan pašdarbības festivāla priekšnesumi, gan tērpi un viss cits. Bet vajag vairāk darboties pašiem!

Aiva Šilinska: „TV tiek darbināts tikai caur manu datoru. Uzskatu, ka tas nav pareizi. Vai var vienoties ar LNS vadību, ka biedrība tiek nodrošināta ar interaktīvo TV? Internets taču mums ir. Šis ir mūsu sāpju bērns jau vairākus gadus.”

Par grupas vadītāju atkārtoti ievēlēja **Lidu Šilinsku,** par viņas vietnieci – **Ingrīdu Ozolu.**

Sapulces dalībnieki izvirzīja apstiprināšanai par Smiltēnes RB Goda biedriem **Rutu Lāčgalvi** un **Lidu Šilinsku.** ▲

Foto: Agita Krasnā

Pļaviņās viss mierīgi

Līvānu grupas sapulcē 16. februārī piedalījās 9 no 12 biedriem. Sapulci vadīja biedrības priekšsēdētājs **Ainārs Osmanis,** bet par darbu 2 gados atskaitījās grupas vadītājs **Viktors Mauriņš.** Grupa darbojusies ļoti aktīvi, un visi nobalsoja, ka to arī turpmāk

grupu vadīs **V. Mauriņš.**

Pļaviņu grupas biedri (21 no 33) sanāca kopā 14. februārī. **A. Osmanis** informēja par grupas darbu – tas būtībā saplūst ar visas biedrības darbu, abas atrodas vienā vadībā un adresē. **Arī turpmāk grupu vadīs A. Osmanis.** ▲

Daugavpilī – nekas nemainās

Teritoriālās grupas pārvēlēšanu sapulce notika 14. februārī. Līdzšinējā grupas priekšsēdētāja **Regīna Radkeviča** turpinās vadīt grupu vēl 2 gadus.

20. martā **SIA „LNS Dane” grupa** par priekšsēdētāju atkārtoti ievēlēja **Jeļenu Dmitrijevu.** ▲

Valmieras RB grupās

Limbažu grupas (attēlā) pārvēlēšanu sapulce notika 14. martā Limbažu kafejnīcā „Namma”. No 12 grupas biedriem ieradās 8. No Valmieras bija ieradušies vēl daži biedri. Sapulci vadīja Valmieras RB priekšsēdētāja **Dace Lāce.** Grupas vadītāja **Anita Šņeps** te informēja, ka viņai bijušas veselības problēmas un līdz ar to nav organizēti grupas pasākumi.

D. Lāce izsaka vairāku Valmieras RB valdes locekļu domas, ka varētu likvidēt Limbažu grupu un pievienot Valmierai. Tomēr 6 biedri nobalsoja, lai grupa tomēr paliek. Līdz ar to notika arī grupas vadītāja vēlēšanu un par to **vienbalsīgi ievēlēja Gunitu Unguri.**

Cēsu grupas sapulce notika Cēsīs, 28. martā. Uz sapulci ieradās 9 biedri, to

vadīja **Dace Lāce** un protokolēja **Nadežda Jefremova.** **D. Lāce** informēja sapulces dalībniekus, ka grupai nav sagatavots atskaite ziņojums par aizvadītajiem 2 ga-

diem, jo iepriekšējā grupas vadītāja **Līga Ķuze** pārvākusies uz Īriju un viņas vietniece **Ina Šivare** savukārt – uz Vāciju.

Debatēs **Normunds Sebris** ierosināja likvidēt Cēsu grupu un biedriem pāriet uz Valmieras grupu.

Igors Kurzenkovs izteica savu viedokli: ja saglabā Cēsu grupu, tad Valmieras RB vadītājam ir jāsazinās ar Cēsu pašvaldību un jālūdz piešķirt telpas dienas centrā/sabiedriskajā iestādē, kurā LNS Valmieras RB Cēsu grupas biedri varētu tikties un organizēt pasākumus, kā arī rast iespēju segt ceļa izdevumus (vai daļu no tiem) uz LNS Valmieras RB organizētajiem pasākumiem, vismaz vienreiz mēnesī.

Balsojumā par to,

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

vai turpmāk saglabāt Cēsu grupu, „par” bija 5 balsis, „pret” 4 balsis. Par grupas vadītāju izvirzīja Ingrīdu Gilli un ar m7 balsīm viņu ievēlēja.

Valmieras grupas sapulce notika 28. februārī, ieradās 40 biedri no 76. Par sapulces vadītāju ievēlēja Daci Lāci, par protokolisti Vitu Landrāti. Grupas priekšsēdētāja Irina Jirgensone nolasīja atskaites ziņojumu.

Debatēs L. Upesjūre ierosināja pasākumus vairāk rīkot brīvdienās, jo darba dienās jaunieši strādā. I. Kurzenkovs informēja, ka strādā no NVA par Daces Lāces asistentu, tāpēc lūdzu katru, kam ir vajadzība pēc kāda pakalpojuma vai tulka, nākt pie viņa, nevis nepamatoti traucēt biedrības vadītāju D. Lāci.

Dace Lāce pateicās jaunie-

šiem par aktivitāti deju nodarbībās un piedaloties skatēs, arī par lielu aktivitāti kluba teritorijas uzkopšanas talkās, pateicās pensionāriem par aktīvu darbību biedrības dzīvē. Paldies grupas vadītājai I. Jirgensonei un I. Kurzenkovam par veiksmīgu grupas sapulces organizēšanu

Grupas darbs tika novērtēts kā apmierinošs. Par Valmieras grupas vadītāju vienbalsīgi atkal tika **ievēlēta I. Jirgensone**. Tikpat vienbalsīgi ievēlēja **Nadežu Jefremovu** par Valmieras grupas priekšsēdētājas vietnieci un **Arvi Vocišu** par biroja locekli.

Uz Valmieras biedrības 39. konferenci, balsojot atklāti par katru atsevišķi, tika ievēlēti 17 delegāti. ▲

Foto no Valmieras RB arhīva

Pārmaiņu vēsmas Rēzeknes pusē

14. martā notika **Priēju grupas** sapulce, kurā vienbalsīgi par vadītāju ievēlēja **Dmitriju Ivanovu**, kurš ir ilggađes šīs grupas biedrs. Sa-

apulces laikā pārrunātas nedzirdīgo cilvēku problēmas, spriests arī par Priēju grupas 60. jubileju. Darbs novērtēts kā labs.

Teritoriālās grupas sapulce notika 21. martā. Sapulce tika atklāta ar klusuma brīdi, pieminot LNS Rēzeknes teritoriālās grupas vadītāju Regīnu Pranču, kura pēkšņi aizgāja aizsaulē.

Darbs novērtēts kā apmierinošs. Par jauno vadītāju ievēlēta **Ārija Kopeika**, bet grupas biroja – **Jolanta Tutina, Ilona Fomina, Monika Lankovska** un **Vita Kravale**.

Par IK (interesu kluba) „Juniors” un „Zelta zivtiņa” vadītāju atkārtoti apstiprināts **Artūrs Vindačs**. IK „Vissija” vadīs **Ilona Fomina**, bet „Saimniecīte” vadībā ar jaunām idejām darbosies **Vita Kravale**.

Pensionāru padomē ievēlēti: **Stanislavs Teliševskis, Visija Gorūza** un **Anna Kosova**, kuru aprūpē būs mūsu biedrības seniori.

Liels paldies brīvprātīgajiem palīgiem visos darbos: **Inesei Gedušai, Monikai Lankovskai, Vitai Kravalei, Anatolijam Frolovam, Ilonai Fominai, Arturam Vindačam, Sergejam Mageram, Andrejam Bogdanovam, Līgai Pauniņai** un daudziem citiem.

Mēs lepojamies ar to, ka mums ir tik aktīvi, atsaucīgi cilvēki biedrībā, kas palīdz un atbalsta cits citu kā vienā lielā saimē! **Cilvēks – tā ir mūsu vērtība!** ▲

*Mārīte Sarkane
Foto: Inese Geduša*

Liepājā – zem jubilejas zīmes

Marta mēnesis ir Liepājas 390. dzimšanas diena, ko arī Liepājas RB biedri atzīmēja ar dažādiem pasākumiem, koncertiem, Gada Liepājnieku godināšanu.

14. martā pie mums ieradās rītausmieši ar savu viesizrādi, kuru sen gaidījām. Atbrauca arī ventspilnieki, kopā noskatījāmies un pie reizes dabūjām pasmieties. Pēc izrādes jautri pavadījām vakaru pie kopējā galda. Vakara turpinājumā ar melodeklamācijām uzstājās gan liepājnieki, gan rīdzinieki.

21. martā notika orientēšanas sacensības „Aso prātu cīņas Liepājā 390”. Piedalījās 18 entuziasti, kuri tika sadalīti komandās pa 3 cilvēkiem komandā. Komandām bija jāstaigā un jāmeklē pēc fotogrāfijas noteiktas vietas pilsētā. Pirmo vietu ieguva komanda „Olimpija” (**Omaris Jaunzemis, Vladimirs Grenevics, Beāte Zinatuļina**), otro – BMW (Sarmīte Valdmāne, Māra Plaude, Jānis Skudra), bet trešo vietu ieguva Violetā komanda (Maruta Greneviča, Iluta Dubulte, Mārīte Oknere).

Tad notika svinīgs pasākums, kurā tika izraudzīti 2014. Gada liepājnieki. Nominācijas bija četras. Par **Gada liepājnieku kļuva Maruta Greneviča**. **Gada pašdarbnieka titulu ieguva Lonija Heidemane**, **Gada brīvprātīgā – Ieva Beitika**. Par Gada pasākumu atzina vecvecāku šovu „Miss Vecmāmiņa, Mistery Vectētiņš”. ▲

*Gundega Paņķo un Aldis Ādamsons
Foto: Ilze Jaunzeme*

Prāta spēles Kuldīgā

21. martā biedrībā aizritēja tradicionālais ikgadējais – nu jau piektais Prāta spēļu konkurss. Dalībniekiem bija jāatbild uz 200 jautājumiem no vēstures, anatomijas, botānikas, ģeogrāfijas, sporta jomas, kā arī dažādi „āķīgi” jautājumi.

Deviņu komandu konkurencē erudītākie izrādījās **Juris Ozoliņš** un **Arnis Jurševskis**. Balvā abi ieguva Prāta spēļu 5. konkursa uzvarētāju titulu un dāvanu kartes no apgāda „Zvaigzne ABC”. ▲

Žanete Škapare

Līdzjūtības

Mūžībā aizgājuši mūsu biedri:

ANATOLIJS SUHAREVS (1930.08.03 - 2015.03.13)

VITĀLIJS KOKOREVIČS (1947.01.04 - 2015.04.01)

Izsakām līdzjūtību tuviniekiem un draugiem.

Rīgas biedrība

Kā LNS svinēja savas jubilejas

LNS vēsturiskā atmiņa ir saglabājusi ziņas par savu gadskārtu svinēšanu tikai no 1995. gada, kad jau bija pieņemts lēmums par tās gadu skaitīšanu no 1920. gada, kad tapa pirmā nedzirdīgo organizācija Latvijā – Rīgas Kurlmēmo biedrība.

Laiku līdz pirmoreiz svinīgi atzīmētai LNS pastāvēšanas svētku reizei – 75. gadskārtai var iedalīt divos periodos. **Pirmais ilga no 1920. gada līdz 1945. gadam**, kad Latvijas nedzirdīgo organizācija vairākkārt mainīja nosaukumus (vismaz 8 reizes), apvienojās ar citām, kādu brīdi pat būdama organizācijas *Nedzirdīgo sports* sastāvā (1937–1945).

Saprotams, ka, šādas pārmaiņas pārdzīvojot, par jubileju, dibināšanas un pastāvēšanas gadskārtu atzīmēšanu nevienam nebija pat prātā.

Nākamais cēliens Latvijas nedzirdīgo organizācijas attīstībā sākās pēc kara, kad 1945. gadā notika Latvijas PSR Kurlmēmo biedrības (LKB) dibināšanas valdes sēde, bet pēc dažiem mēnešiem pienāca oficiāla valdības pavēle ar apstiprinājumu par šīs biedrības nodibināšanu.

Pēc pāris gadiem (1949) notika LKB pirmais kongress. Maisam gals bija vaļā – cita pēc citas dibinājās rajonu nodaļas (tagadējās biedrības), kuras savus jubilejas gadus tagad atzīmē, skaitot gadus no šī laika (izņemot Rīgas biedrību).

Bet Latvijas Kurlmēmo biedrība, vēl divreiz pamainījusi nosaukumu, 1993. gadā

ieguva savu tagadējo nosaukumu – Latvijas Nedzirdīgo savienība (LNS) un kā visu pārmaiņu rezultātā tapušo organizāciju pēctece par savu dibināšanas atzīmēšanas datumu nolēma **atzīt pašu senāko iespējamo – 1920. gada 19. maiju.**

Par jubilejas gadu svinēšanu

Tā saucamajā padomju laikā šādas jubilejas uzņēmumiem, biedrībām utt. ne kāds uzskaitīja, ne arī svinēja. Tā vietā bija jāatzīmē, piemēram, kārtējās Oktobra revolūcijas gadskārtas – katru gadu pusgadsimta garumā! Arī 8. martu un 1. maiju jāsvin obligāti...

Bet situācija mainījās, kad tikām atpakaļ brīvajā Latvijā. Nedzirdīgo biedrība gan vēl nebija dziļāk apzinājusi savas „saknes”, acīmredzot tāpēc arī nesaņēmas atzīmēt savus 70 gadus (1990). Kā ziņo *Kopsolī*, tad toreiz maijā *Rītausmā* tika pulcināti Rīgas MRU ilggadīgie darbinieki un vairākiem šai reizē piešķirts arī LNB Goda biedra nosaukums. Visās biedrībās maijā atzīmēja arī jau atdzimušo Mātes dienu.

LNS 75. gadskārtā

Vēl pieci gadi pagāja, un, lūk, 1995. gads iezīmējās ar šīs jaunās tradīcijas aizsākšanos pēc LNS prezidenta Arnolda Pavlina iniciatīvas. Tika realizēta tam laikam plaša 5 dienu programma „Par godu 75. gadadienai kopš pirmās nedzirdīgo organizācijas izveides Latvijā”. Tās ietvaros **notika 2 dienu brauciens uz nedzirdīgo skolu vietām Zemgalē un Latgales pusē: Rīga – Jelgava – Daugavpils – Rēzekne.** Tas bija dziļš pārdzīvojums šo skolu kādreizējiem absolventiem.

Savā saietā tika pulcināti LNS Goda biedri, risinājās mākslinieciskās pašdarbības festivāls un drāmas kolektīva viesizrāde „Slepkaivība pilī”.

Protams, notika **svinīgs**

jubilejas vakars lūgtiem viesiem un aktīvistiem, kuri devuši paliekošu ieguldījumu LNS attīstībā. Bija arī **naktsballe** visiem, kas vien vēlas paliksmot šajos svētkos. Nākamajā rītā vēl visi interesenti varēja doties uz **Latvijas TV iepazīties** ar to, kā tur top „Programma nedzirdīgajiem”.

Pusgada garumā risinājās arī **konkurss „LNS – 75”** laikrakstā *Kopsolī*, kuram jautājumus izvēlējās un atbildes izvērtēja pats LNS prezidents Arnolds Pavlins, bet **ekskursijā uz Saeimu**, uz sarunu ar deputātiem devās nodaļu (biedrību) vadītāji. Tātad pirmā jubileja tika nosvinēta godam.

2000. gadā – astoņdesmitgade!

Laiks rit ātri, un, lūk, jau klāt nākamā apaļā gadskārta! Prezidents savā uzrunā atzīmēja, cik daudz paveikts šajos piecos attīstības gados: par tradīciju kļuvuši pašdarbnieku festivāli dažādās Latvijas pilsētās un Nedzirdīgo dienas atzīmēšana; nodibināti jauni centri – Surdotehnikās palīdzības ar filiālēm, Zīmju valodas; top Komunikācijas centrs utt.

Šoreiz pasākums sākās ar **svinīgo dievkalpojumu ne-**

dzirdīgajiem Sv. Jāņa baznīcā, pēc tam notika tikpat **svinīga sanāksme tikko jaunceltajā Melngalvju namā** ar labklājības ministra un daudzu citu goda viesu piedalīšanos, **aktīvistu saiets** Rīgas centrā, bet vakarā – **masu balle Rītausmā.**

Šo LNS svētku zīmē notika arī **pašdarbnieku festivāls** Smiltenes Brīvdabas estrādē; tikšanās par godu „*Kopsolī*” **40 gadu jubilejai un grāmatas „Sabiedrībai par nedzirdību” atvēršanas svētki Mazajā Ģildē; Baltā nama (LNS mītnes) atklāšana Elvīras ielā.**

KS speciālizdevumā ievietota LNS jubilejas intervija ar prezidentu A. Pavlinu, kurš tajā saka: „*Mēs strādājam, lai LNS būtu plaukstoša, lai pie mums bieži nāktu priecīgi, draudzīgi cilvēki. Mūsu savienību vēlos redzēt nākotnē gaišu, stipru un labsirdīgu.*”

Spriedīsim pašī, kā tas, ko iecerējām, vēlējamies un gaidījām, piepildījies šodien – pēc 15 gadiem, kad pienākusi LNS 95. dzimšanas diena.

Bet LNS 85 un 90 gadu atceri varēsiet atcerēties, lasot nākamo – *Kopsolī* 5. numuru!

Ilze Kopmane

Jubilejas pasākumi: LNS – 95

13. maijā pl. 16 Tikšanās ar EUD un PNF pārstāvjiem.

Videofilmas „LNB vēstures lappuses” (Rītausmā)

15. maijā pl. 9 – 18 EUD atklātā diskusija „Nedzirdīgo personu nodarbinātība” (Radisson viesnīcā) – *vietu skaits ierobežots, pieteikties pie S. Gerenovskas*

16. maijā pl.10 – 15 Nedzirdīgo autoru fotodarbu izstāde (Rītausmā)

pl. 18 Jubilejas pasākums „LNS-95” (Rītausmā) – *uz ielūgumiem*

30. maijā (pēc konferences) Svinīgs sarīkojums, veltīts Rīgas biedrības 95 gadu jubilejai (Rītausmā) – *uz ielūgumiem*

27. jūnijā pl. 13 LNS pašdarbnieku festivāls „Dzied vasara Latvijas vainagā” (Alūksnē) – *pašdarbības kolektīvu gājiens no Alūksnes Domes pl. 12.30.*

26. septembrī pl. 12 Nedzirdīgo dienas saiets (Rītausmā)

Redaktora sleja

Aktuāli – Lielā talka!

Jau astoto gadu Latvija atkal gaida savus čaklos kopējus – šoreiz 25. aprīlī. Tas ir mūsu balsojums zaļajā referendumā par videi un cilvēkiem labvēlīgu, veselīgu valsti ar augstu dzīves kvalitāti.

Mēs kļūstam arvien zinošāki vides jautājumos. Un tomēr – kāpēc mēs talkojam? Vairākums teiktu – lai apkārtni sakārtotu estētiski, lai tā patīkamāk izskatās.

Bet! Galvenajam darbības virzienam jākļūst citam – itin visu to atkritumu savākšanai (nevis norakšanai, nolīdzināšanai), par kuriem domājam – gan jau sadalīsies, satrūdēs.

Piemēram, pat mazais, it kā nevainīgais konfekšu papīrītis, ceļmalā vai mežā nomests, laika gaitā sadaloties, atstāj zemē kaitīgas ķīmiskās vielas no krāsas un iesaiņojuma materiāla, kas iesūcas augsnē un caur ūdensriti var atkal atgriezties mūsu mājās – dārza augos, kokos, mūsu ķermenī caur ēdienu, ādu utt.

Daudzi no mums pat neiedomājas par šo „indes ķēdi”. Bet mums jāiet tālāk, lai katrs no mums, sabiedrība un valsts kopumā ietu zaļajā virzienā dziļumā. Mums jādomā par atkritumu šķirošanu mājās un to tālāko apsaimniekošanu valsts līmenī, par veselīgāku dzīvesveidu ar minimālu ķīmisko vielu pielietojumu ikdienā un ekoloģiskās produkcijas izmantošanu, koku, košumkrūmu un puķu stādīšanu, teritoriju apzaļumošanu, lai attīrītu gaisu utt. Tas jā dara katram savu iespēju robežās!

Lai radošā doma darbotos šajā virzienā, mūsu smadzenēm nepieciešams labs, tīrs gaiss (skābeklis) un harmoniska vide. Lai arī šoreiz tiekam solīti tuvāk tai!

Ilze Kopmane

Kāpēc ķīmiskās vielas ir jāmarķē?

Mūsu ikdienu nav iedomājama bez balinātājiem, tīrītājiem, šķīdinātājiem, līmēm un krāsām.

Izmantojot informāciju, kura atspoguļota uz etiķetes, iespējams sevi pasargāt no nepatīkamiem starpgadījumiem.

Ja redzama bīstamības zīme jeb simbols, tas nozīmē, ka produkts satur bīstamas vielas. Marķējums norāda, kā pareizi rīkoties ar produktu un kā to uzglabāt; paskaidro, kā rīkoties nelaimes gadījumā; dod norādījumus vides aizsardzībai.

Rīkojoties ar ķīmiskiem līdzekļiem pareizi, ievērojot instrukcijas, nekas jauns atgadīties nevar.

Etiķetē norāda uz sastāvdaļu nosaukumus, kuri norāda uz produkta bīstamību, tāpēc, gan iepērkoties, gan strādājot ar tiem mājās un to atlikumus vēlāk izmetot atkritumos, rūpīgi iepazīstieties ar informāciju uz etiķetes.

Patērētāju informēšana ir galvenais etiķetes uzdevums. Ķīmiskie produkti, piemēram, tīrīšanas līdzekļi, smērvielas, krāsas un līmes, katru dienu tiek izmantoti darbā. Uz šo produktu etiķetēm ir noderīga informācija par to ķīmisko vielu veidu, ko satur produkts; ar produktu saistīto bīstamību; ķīmisko produktu drošu lietošanu.

Par ķīmisko produkta marķēšanu atbildīgi ir visi, kas ķīmiskās vielas vai produktus ražo, importē un izplata patērētājiem.

Mazi bērni ir īpaši jutīgi pret ķīmisko vielu kaitējumu: viņiem nav nostiprinājusies imūnsistēma, viņi aug, un kaitīgie faktori augšanas laikā ir daudz ietekmīgāki. mazuļu āda ir daudz caurlaidīgāka. Viņi rāpo un vairāk elpo caur muti – ir pētījumu dati, ka pieaugušie apmēram 14% no iekštelņu piesārņojuma uzņem putekļu veidā, kamēr 1 – 4 gadus mazi bērni ar putekļiem var uzņemt līdz pat 90% piesārņojuma, turklāt viņi visu cenšas bāzt mutē.

Eiropas Savienības valstīs ikviena produkta etiķetei ir skaidri jānorāda:

- 1) produkta tirdzniecības nosaukums;
- 2) ražotājs vai izplatītājs;
- 3) vielas ķīmiskais nosaukums;
- 4) ķīmikāliju nosaukumi, kuras ir visvairāk bīstamas;
- 5) ķīmiskās vielas iedarbības raksturojums un bīstamības veids;
- 6) drošības frāze;
- 7) lietošanas pamācība.

Uz iepakojuma papildus var tikt izvietoti apzīmējumi un informācija pircēja drošībai un zināšanai: drošas izmantošanas padomi, ekomarķējums, dažādu profesionālo asociāciju atzinumi.

Ja uz iepakojuma ir izvietots kāds no drošības simboliem, tad tur ir uzrakstīta arī riska frāze, piemēram, „Kaitīgs ieelpojot!” vai drošības frāze, piemēram, „Darbojoties ar šo produktu, lietot gumijas cimdus!”.

Bīstamības simboli:

Sprādzienbīstams – produkts pie noteiktiem apstākļiem var sprāgt.

Viegli un īpaši viegli uzliesmojošs – paaugstinoties produkta temperatūrai tiešas liesmas, saules staru vai citu siltuma avotu ietekmē, tas var aizdegties.

Toksisks un ļoti toksisks – produkts var radīt akūtas vai hroniskas saindēšanās visā organismā vai kādā tā daļā.

Sensibilizējošs (kaitīgs, kairinošs) – produkts var izraisīt atsevišķu ķermeņa daļu paaugstinātu jutīgumu.

Spēcīgs oksidētājs – tiešs kontakts ar produktu var izraisīt ādas vai elpvadu apdegumus.

Bīstams videi – produkts var radīt nevēlamu ietekmi apkārtējai videi un cilvēku veselībai.

Kodīgs – produkts, kurš iznīcina vai bojā citus produktus vai organismus.

Drošas izmantošanas ieteikumi:

Glabāt bērniem nepieejamā vietā.

Neturēt pie acīm. Produktam nokļūstot acīs, rūpīgi izskalojiet tās ar ūdeni.

Pēc lietošanas **noskalojiet un nožvējiet rokas.**

Cilvēkiem ar jutīgu vai bojātu ādu vajadzētu izvairīties no ilgstošas saskarsmes ar produktu.

Neieēst. Ja produkts ir ieēsts, meklēt medicīnisko palīdzību.

Nejaukt ar citiem produktiem.

Pēc lietošanas **izvēdināt telpu.**

Nepārlikt saturu citā traukā.

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

Ekomarķējums

Ekomarķējums ir oficiāls simbols, kas parāda, ka konkrētajam produktam ir mazāka negatīvā ietekme uz vidi un cilvēka veselību, salīdzinot ar citiem tās pašas produktu grupas produktiem.

Ekomarķējums uz iepakojuma norāda, ka šis produkts ir videi draudzīgs (satur vielas, kas labāk izšķīst ūdenī un sadalās, neradot apdraudējumu videi) no tā ražošanas brīža līdz pat iepakojuma pārstrādei. Pašos produktos nedrīkst būt dažu toksisku komponentu vai arī tie var būt ļoti nelielā daudzumā.

Ekomarķējums nav obligāts uz iepakojuma, tā ir ražotāju labā griba – informēt patērētāju, ka šis produkts ir ekoloģiski draudzīgāks videi.

Eiropas Savienībā visbiežāk lietotie ekomarķējumi

Ekopuķīte – marķējumu piešķir tīrīšanas līdzekļiem, sadzīves iekārtām, papīra izstrādājumiem, sadzīves un dārza precēm, apģērbam, eļļai, traukiem.

Ziemeļvalstu gulbis – marķējums tiek attiecināts uz baterijām, tīrīšanas līdzekļiem, iekšdarbu krāsām un lakām, veļas mazgāšanas līdzekļiem, tualetes papīru, cepampapīru.

Zilais eņģelis (Vācija)

Pasaulē pirmais un senākais uz vidi attiecināmais marķējums, kas domāts dažādām precēm – tādām kā krāsas un lakas, papīra izstrādājumi, lamināts un citas.

ECOCERT (Francija) – kosmētikas produkti un tīrīšanas līdzekļi.

BDIH (Vācija)

– kosmētikas produkti.

ICEA (Itālija)

– kosmētikas produkti, tīrīšanas līdzekļi.

Oeko-Tex Standard 100 (Šveice)

– tekstilizstrādājumi (apģērbi).

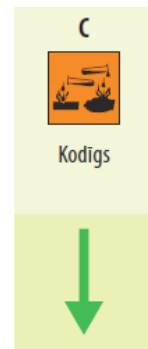

Maldinošās etiķetes

Uzmanību – ir daudzi uzņēmumi, kas uz savu ražoto preču etiķetes izvieto pašu izdomātus marķējumus vai maldinošus vārdus, piemēram: *Eko, Bio, 100% dabīgs, Natural, Pure, 100% natural, Organic* un citi. **Tas nav ekomarķējums!**

Maldinoša var būt arī zaļa etiķete, uz kuras ir ziedi, lapas vai citi dabas elementi. Arī uzraksti uz preces: *nesatur fosfātus, nesatur parabēnus, nesatur smaržvielas, dermatoloģiski testēts, nesatur ķīmikālijas* un tamlīdzīgi **nav** ekomarķējums. Arī uz precēm sastopamās rekomendācijas, piemēram, *iesaka ārsti vai kāda profesionālā asociācija*, nav ekomarķējums. ▲

Šogad ES marķējumi mainās

Kodīgs

GHS05

Tieši šogad – no 1. jūnija līdz šim ierasto marķējumu uz etiķetes bīstamajiem ķīmiskajiem maisījumiem sāks aizstāt jauns marķējums, bet bīstamām vienkāršām vielām marķējuma simbolu aizstāšana notiek jau no 2010. gada.

Tomēr tiem maisījumiem, kas jau atrodas tirdzniecībā, marķējums nav jāmaina līdz pat 2017. gada 1. jūnijam.

Tas nozīmē, ka mēs veikalos sastapsimies gan ar vecajiem simboliem, gan jaunajiem. Par laimi, atšķirību ir maz un simboli ir viegli saprotami. Lūk, piemērs, kurā attēlots vecā marķējuma simbols un tam atbilstošais jaunais simbols. ▲

Izgatavo tīrīšanas līdzekļus pats!

Ja tik daudzi tīrīšanas līdzekļi ir kaitīgi un tos negribas pirkt, bet ir grūti atrast šos līdzekļus ar ekomarķējumu, ko lai iesāk? Izrādās, var pavisam viegli dažādus saimniecībā vajadzīgus tīrīšanas līdzekļus pagatavot mājās, turklāt tas būs daudz lētāk par veikalā nopirktajiem ķīmiskajiem tīrīšanas līdzekļiem. Tīrīt var arī bez ķīmikālijām!

Daži piemēri!

Stiklu tīrīšanai ņem vienu litru ūdens, pielej 2 tējkarotes etiķa un šo maisījumu ielej izsmidzinātājā. Pēc uzsmidzināšanas uz stikla to var tīrīt ar avīzi vai papīra dvieļi.

Aizsērējušas caurules var tīrīt tā: ieber caurulē pustasi dzeramās sodas un uzlej virsū pustasi etiķa, tad aiztaisa cauruli. Apmēram pēc 15 minūtēm ielej caurulē vairākus litrus karsta ūdens.

Piedegušus un taukainus traukus var tīrīt ar dzeramo sodu un citrona sulu: soda palīdz noņemt piedegumu, bet citrona sula noņem taukus.

Grīdas mazgāšanas līdzeklis: 1 tasīti sodas sajauc ar 5 litriem silta vai karsta ūdens. Pievieno dažas ēdamkarotes etiķa vai citrona sulas papildus spīdumam.

Mēbeļu tīrīšanas līdzeklis: samaisa

1 tasīti citrona sulas ar vienu ēdamkaroti olīveļļas un vienu ēdamkaroti ūdens. Ar auduma lupatiņu ieziež mēbeles, atļauj pāris minūtes ievilkties, tad pulē.

Kā iedarbojas dabīgie tīrīšanas līdzekļi

Dzeramā soda neitralizē skābes, mīkstina audumu, tīra metāla un plastmasas izstrādājumus.

Citrona sula atsvaidzina, tīra stiklu, ar to iespējams noņemt kalķa nogulsnes.

Minerālā eļļa spodrīna mēbeles.

Etiķis noņem taukus, atsvaidzina, tīra logus, akmeņus un ķieģeļus.

Mazgājamā soda noņem taukus, tīra veļu.

Rupjais sāls lieliski tīra vara pannas un keramikas cepamos traucīņus.

Interesanti, ka...

...daudzi mūsu biedri jau lieto pašu pagatavotus vai dabiskos līdzekļus.

Valmieras RB biedri videosaziņā (30.03) stāsta par savu pieredzi.

Marta Kraule logus mazgā ar etiķu ūdeni; Dzidra Mieze lieto tikai sodu, ziepes un ūdeni; Jefremovu ģimenē traukus mazgā ar Bio šķīdumu, ir uzzinājuši par mikrošķiedru lupatu un centīsies tādu iegādāties un izmēģināt. Daciņa Zīle iepērkas ekoloģisko produktu veikalā „Daba runā”, kas atrodas Valmierā, Rīgas ielā 27. Viņa tur pērk gan dažādus tīrīšanas līdzekļus, piemēram, ziepes, lupatas, Bio šķīdumu, gan arī pārtikas produktus.

Bet vispārsteidzošākā ir Guntas Teteres pieredze – viņa savā lauku mājā logus mazgā ar svaigām nātrēm!

Sikāk par šo pieredzi, kā arī par citu reģionālo biedrību biedru pieredzi pastāstīsim ceturtajā tematisko materiālu kopā „Draudzīga vide”, kuras tēma būs „Ķīmiskās vielas kosmētikas un sadzīves līdzekļos”.

Daudzi biedri izsaka neizpratni, kāpēc nevar vienkārši aizliegt ražot veselībai un videi kaitīgas preces. Arī par to turpmāk stāstīsim. ▲

Tematisko materiālu kopu "Draudzīga vide" sagatavoja projekta darba grupa.

Projektu finansē Latvijas vides aizsardzības fonds – 2939 EUR (70 %) un līdzfinansē Latvijas Nedzirdīgo savienība – 1242.40 EUR (30 %).

Norvēģija – Latvija: pirmie soļi sadarbībā

Noslēdzoties Rīgas Domes atbalstītajam LNS/RC projektam „Norvēģija – Latvija: pirmie soļi sadarbībā”, var secināt, ka tas sniedzis mūsu nedzirdīgo skatuves māksliniekiem vēl nebijušu pieredzi, jo iepriekš ne deju, ne teātra nodarbībās nebija veltīts tik daudz laika pantomīmas tehnikas apgūšanai.

Kaut kādi priekšstati par pantomīmu jau visiem bija, bet, kā pareizi izpildīt kaut vai vienkāršu staigāšanu uz vietas, – nekā!

Šajā sakarā var apbrīnot Norvēģijas Nedzirdīgo kultūras attīstības centra režisora Forhada Hasana pacietību, kas stundām ilgi ar nodarbību dalībniekiem

strādāja, lai izdzītu nepareizo, iedomāto izpildījumu no katra dalībnieka ķermeņa un iemācītu tehniski pareizo. Pirmās trīs četras nodarbības no dalībniekiem prasīja lielu koncentrēšanos un arī izturību, jo ir grūti stundu no vietas darīt vienu un to pašu kustību, līdz ķermenis pierod un izprot.

Interesantāk sāka kļūt, kad kāju un ķermeņa kustībām pievienojās rokas, ar kuru palīdzību notika ilūziju veidošana, lai parādītu iedomātus priekšmetus, to pārvietošanu un šķēršļu pārvarēšanu vai – tieši otrādi – nespēju pārvarēt kādas neredzamas sienas, vaļņus vai lielus priekšmetus.

Šeit iezīmējās pantomīmas tehnikas līdzība ar nedzirdīgo zīmju valodas izpildījumu uz skatuves – ja rokas nedarbosies ar pilnu sparū un amplitūdu, tad nedz pantomīma, nedz arī zīmju valoda no attāluma nebūs uztverama. Tādējādi var cerēt, ka šīs nodarbības apmeklējušo melodeklamētāju zīmju valodas izpildījums turpmāk būs vēl izteismīgāks. Dejojājiem savukārt ļoti noderēs apgūtā ķermeņa pārvaldīšana, lai nezustu balanss, uzlabotos koordinācija un precizitāte kustībās. Aktieri pēc pantomīmas nodarbībām būs atvērtāki improvizāci-

jai un nekautrēsies no ķermeņa valodas un mīmikas izmantošanas uzstājoties.

Liels prieks, ka ārvalstu režisora nodarbības spēja piesaistīt ne tikai Rītausmas pašdarbniekus, bet arī dažāda vecuma interesentus, kas savu skatuves pieredzi guvuši citur – Rēzeknes biedrībā, Rīgas Raiņa vakarskolā u.c. Tas nodrošinās šo nodarbību metodikas izplatību visā LNS un cels nedzirdīgo skatuves snieguma kvalitāti kopumā.

Izrāde, kuru vēroja mūsu ļaudis 22. aprīlī, balstīta uz stāstiem par pasaulē nozīmīgām lietām – dabas aizsardzība, jaunās tehnoloģijas, noziedzība un atbildība, brīvība. Lai no aktieru izspēlētām etīdēm skatītāji spētu „izlobīt” pamatdomu, tika sagatavotas programmiņas, noskaņojot skatītājus baudīt ne tikai komiskus brīžus, bet arī aizdomāties par to, kā dzīvo viņi paši. Mūsu cilvēki vēl jāpieradina, lai, vērojot priekšnesumus, viņi domātu līdzīgi, ko režisors vēlējis paust.

Ieguvēji ir visi! Jācer, ka spēsim arī turpmāk īstenot līdzīgus projektus, lai atvērtu jaunus apvāršņus un padarītu dzīvi uz skatuves vēl radošāku. ▲

Dana Kalpiņa – Geida

Man ir sapnis – par teātri nedzirdīgajiem

Kā jau iepriekšējā KS numurā solīts, Rīgā projekta „Norvēģija – Latvija: pirmie soļi sadarbībā” ietvaros ieradās režisors Forhads Hasans no Norvēģijas Nedzirdīgo kultūras attīstības centra. Kopsoli uzaicināja viņu uz interviju, kas varēja notikt, pateicoties visvarošās Danas labajam angļu valodas zināšanām.

Vai Jūs Norvēģijā strādājat ar nedzirdīgajiem? Cik ilgi?

Strādāt par teātra režisoru es sāku Indijā un Bangladešā, tad aizbraucu uz Itāliju un tikai pēc tam nokļuvu Norvēģijā. Esmu dzirdīgs, bet ar nedzirdīgajiem strādāju jau 25 gadus.

Kādas ir atšķirības režisora darbā, strādājot ar nedzirdīgajiem?

Nedzirdīgo zīmju valodu neprotu, bet es izmantoju universālo ķermeņa valodu. Tāpēc nav atšķirības, vai strādāju ar dzirdīgo vai nedzirdīgo aktieru grupu. Nedzirdīgie pat ātrāk saprot to, ko gribu pateikt. Viņi paši uztver, bet dzirdīgajam ir jāstāsta. Zīmju valodas tulku jaunam iestudējumam izmantoju tikai pirmās dažas dienas, jo aktieriem katrā valstī ir dažādas zīmju valodas.

Kādas izrādes Jūs ar savu grupu Norvēģijā iestudējat? Cik garas? Par kādām tēmām? Kur izrādāt un cik bieži?

Mēs veidojam izrādes ķermeņa valodā, tas ir kustību teātris, bez vārdiem.

Iztiekam bez runāšanas, visu izpaužam ar kustībām. Viena izrāde ilgst apmēram 25 minūtes. Bet tā sastāv no atsevišķiem, apmēram 7 minūšu ilgiem priekšnesumiem ar dažādām tēmām. Cenšos iekļaut izrādēs arī dažādus deju veidus, piemēram, indiešu dejas. Izmantojam arī mūziku, gaismas. Vēl arī citādus paņēmienus izmantojam, piemēram, ja uz skatuves izrādē vajadzīgs galds, tad ņemam nevis īstu galdu, bet izveidojam to no aktieru ķermeņiem. Mēģinājumu skaits atkarīgs no konkrētā projekta. Parasti ir 3 – 4 reizes nedēļā, bet, kad tuvojas uzstāšanās, tad arvien biežāk. Es sākumā Norvēģijā strādāju tikai ar nedzirdīgajiem imigrantiem, bet tagad arī ar vietējiem norvēģiem. Braucam uzstāties uz dažādām valstīm, arī uz Indiju. Norvēģijā piedalāmies dzirdīgo teātra festivālā un citos pasākumos gan nedzirdīgajiem, gan dzirdīgajiem. Bieži vien pārdodam arī ieejas biļetes uz savām izrādēm. Cena atkarīga no tā, kādai

auditorijai uzstājamies.

Kā nokļuvāt Rīgā?

Pirmo reizi uz Latviju atbraucu pagājušā gada oktobrī, pats pēc savas iniciatīvas. Es bieži apmeklēju dažādu valstu nedzirdīgo centrus. Atradu jūsu organizāciju, sastapu jūsu kultūras organizatorus un sarunājām, ka Dana taisīs projektu, kurā es vadīšu nodarbības.

Ko Jūs centīsieties iemācīt latviešu nedzirdīgajiem aktieriem?

Es aktieros meklēju raksturus, uz kuriem varētu balstīties uzvedums. Centīšos iemācīt kustību teātra pamatus, tehniku, deju kustības.

Kādi ir Jūsu pirmie iesaisti par Latviju un mūsu organizāciju?

Latvijā visi cilvēki ir ļoti draudzīgi. Esmu ļoti pārsteigts par jūsu organizāciju. Apskatīju visas telpas, to ir tik daudz un visas izremontētas, ļoti labs tehniskais nodrošinājums. Man ir sapnis – nodibināt ceļojošo nedzirdīgo teātri ar labi iekārtotām telpām.

Paldies LNS Rehabilitācijas centram par uzaicinājumu strādāt projektā un vadīt teātra nodarbības! ▲

Zigmāra Ungura teksts un foto

Sākumu lasiet 1.lpp. Nedzirdīgo filmu festivāls atkal atgriezies

Ivaru Kalniņu, kurš pastāstīja, ka nedzirdīgo filmu festivāli nav nekas jauns. Jau tālajā 1973. gadā Rītausmā notika pirmais Latvijas nedzirdīgo filmu festivāls, toreiz to sauca par skati. Un tagad nu beidzot festivāls ir atgriezies!

Pēc tam kad aptuveni trīs stundu garumā klātesošie bija noskatījušies visas 11 filmas, žūrija kāpa uz skatuves, lai paziņotu rezultātus.

Labākās aktrises balva – Madarai Indriksonei. Labākais aktieris – Kristaps Štelmahers. Madaras filma „Laikmeta evolūcija” ieguva arī festivāla galveno trofeju – **viņas režisētā filma tika novērtēta visaugstāk**, turklāt tā ieguva arī skatītāju simpātiju balvu (interviju ar Madaru lasiet tālāk).

Otrajā vietā Kristapa Štelmahera filma „Cirvis”, bet trešajā – Anitas Grahoļskas savdabīgā, es pat teiktu – modes dizaina filma „Meln un balts”.

Arī LNS prezidents Edgars Vorsklovs un viceprezidente Sandra Gerenovska pasniedza savas simpātiju balvas, un tās abas tika vienai **filmai – „Mūsu nākotnes aktieri”**, ko veidojusi Māra Lasmane par saviem bērnu-dārza audzēkņiem.

Festivāla noslēgums noritēja saviesīgā gaisotnē, jebkurš varēja nofotografēties uz sarkanā paklāja un mieloties ar 3 lielām tortēm. ▲

Teksts: Zigmārs Ungurs

Foto: Māra Kursīte

Tas bija grūts darbs

Neapšaubāmi, ka 2015. gada Nedzirdīgo filmu festivāla noslēguma vakara spožākā zvaigzne bija MADARA INDRIKSONE. Viņa saņēma balvu gan kā labākā festivāla aktrise, gan par labāko filmu. Tāpēc pilnīgi saprotams, ka „Kopsoli” aicināja viņu uz plašāku interviju.

Lūdzu, pastāsti par sevi plašāk. Tu esi bieži redzama uz Rītausmas skatuves, tagad esi zināma arī kā videofilmu režisore, varbūt tev ir vēl kādas nodarbes vai hobiji? Vai tu mācies vai arī jau esi apguvusi kādu profesiju?

Jā, es apmeklēju arī pašdarbības nodarbinātības Rītausmā, tēloju teātrī, deju Rītausmas jauniešu grupā. Tomēr mani visvairāk interesē videofilmu, un es mēģināju kā režisore izveidot pati savu filmu. Manā ģimenē visi pārējie ir dzirdīgi: mamma, tētis un jaunākais brālis, kurš vēl mācās skolā 7. klasē. Mums mājās ir viens suns Canders un divi kaķi Balu un Bigi. Kā jau visi dzīvnieciņi, viņi prot lēkt, skriet un rotaļāties, bet arī klausas saimniekus.

Man vēl hobijs ir rokdarbi, šūšana un arī izklaides (teātris, pasākumi). Pirms diviem gadiem beidzu mākslas vidusskolu apgērbu dizaina specialitātē. Tagad strādāju par šuvēju SIA „Poga Rotā”.

Kā tev radās doma uzņemt pašai savu filmu un piedalīties šajā festivālā?

Sen jau par tēmu domāju, jo gribēju izveidot filmu, bet ne tāpēc, lai piedalītos kādā skatē vai festivālā. Vienkārši tā ziņa, ka notiks filmu festivāls, bija kā pamudinājums reāli sākt darboties. Tad arī sākām filmēt. Ideja atspoguļot dažādu laikmetu evolūciju man radās tāpēc, ka man tuvāki ir patiesi stāsti no dzīves – tāpat realitāte, nevis fantastika.

Vai filmas sižetu visu pati izdomāji? Kā tu izvēlējies, kurus laikmetus attēlot? Kur dabūjami tik daudzi skaisti un dažādi tērpi dažādiem laikmetiem?

Jā, pati izdomāju filmas sižetu, bet vēl pirms tam sāku domāt par laikmetu tērpu stiliem, pēc tam par darbību. Es izvēlējos parādīt ainas no laikmetiem, kas īpaši atšķiras ar savu īpatnējo stilu un cilvēku attiecībām. Par tērpiem bija daudz rūpju, pati meklēju, palīdzēja gan draugi, gan draugu draugi.

Kas izdomāja to māksliniecisko paņēmieni – plūstošu pāreju no viena laikmeta uz otru? Ar kādu videokameru filmējāt?

Es to izdomāju, kā mainīsies laikmetu ainas, man prātā ienāca ideja, un arī sadarbojāties ar draugiem. Filmējām ar digitālo spoguļkameru.

Cik ilgi un kurā vietā notika filmas uzņemšana, kas bija operators?

Viss darbs ilga kādus 6 mēnešus, jo daudz kas bija atkarīgs no laika apstākļiem. Operatori bija Kristaps Štelmahers un Aleksandrs Altuhovs. Viņi labi pastrādāja! Filmējām Rundāles pilī, protams, pirms tam man bija tas jāsarunā, filmējām arī manā mājā, Cinevillā, Rītausmā, mežā, dzelzceļa stacijā, Rīgas rajonā.

Vai tā bija tava pirmā filma? Kas bija visgrūtākais darbā pie šīs filmas? Varbūt ceri piedalīties arī starptautiskajos nedzirdīgo filmu festivālos?

Uzņemt filmu bija grūts darbs, arī lieli piedzīvojumi. Daudzas ainas pārfilmējām atkārtoti, jo ar pirmo reizi nesanāca. Jā, šī ir mana pirmā filma. Nu, redzēsim, vai sanāks piedalīties arī starptautiskajos nedzirdīgo filmu festivālos, es tā ceru. Ceru, ka man taps jauna filma!

Kura no pārējām filmām, kas piedalījās festivālā, tev visvairāk patika un kāpēc?

Man prieks, ka nedzirdīgie ar savām filmām centās sevi izpaust. Visu filmu režisori bija labi pastrādājuši! Man visvairāk patika filmas „Meln un Balts”, „Nezināmais”, „Cirvis”, „Slepkava”.

Tu saņēmi balvu ne tikai par labāko filmu, bet arī kā labākā aktrise. Kura balva tev bija negaidītāka? Par kuru priecājies visvairāk?

Ohh! Man bija tāds prieks! Man tiešām bija negaidīts pārsteigums, saņemot balvu kā labākajai aktrisei. Liels paldies visiem mūsu filmas dalībniekiem! ▲

Intervēja un foto: Zigmārs Ungurs

Festivāli jāturpina

Atbildot uz KS jautājumiem, par filmu festivāla organizēšanu stāsta IVARS KALNIŅŠ.

Kāda bija tava loma filmu festivāla organizēšanā? Kas vēl darbojās organizatoru grupā un kādi bija viņu pienākumi?

Pirms 6 gadiem, sagatavojot kultūras darbības programmu, ko iesniegt LNS kongresā, tajā ieliku ideju par filmu festivālu, diemžēl četros gados šī ideja netika realizēta, lai gan filmu sagatavošana un demonstrēšana bija aktualizēta ne tikai daudzās Eiropas nedzirdīgo kopienās, bet arī Latvijā, kur to varēja pamanīt tikai sociālajos portālos. Tāpēc pirms 2 gadiem darbības programmā šī ideja tika ielikta vēlreiz.

Šī festivāla organizēšanu sāku pārdomāt jau pagājušajā gadā. Uzrunāju jauniešu grupu par šo ideju. Galvenie organizatori bija Anita Grahoļska un Kristaps Legzdiņš, bet viņu palīgi – Kristaps Štelmahers un Madara Indriksone, bet kopā piedalījās kādi 20 jaunieši. Arī Rīgas biedrības priekšsēdētāja Māra Lasmane sniedza atbalstu. Katram bija savi pienākumi, kas jāpaveic.

Vai notika iepriekšēja iesūtīto filmu caurskate un atlase?

Sākotnēji bija nodoms izskatīt un atlasīt atsūtītās filmas, bet tika pieteiktas tikai 11 filmas, negribējās kādam autoram atteikt, jo tas taču bija pirmais festivāls un pirmie kucēni, kā zināms, ir jāslīcina! Atklāti sakot, uz dažām filmām skatījos skeptiski, bet neko ne komentēju. Gribēju dot iespēju celmlaužiem savus talantus izpaust filmās. Dažām filmām tomēr veikta koriģēšana un saīsināšana.

Vai bija kādi kritēriji, kādām jābūt filmām, lai piedalītos festivālā?

Bija izstrādāti un publicēti mājaslapā noteikumi – ne pārāk stingri, jo negribējās interesentus apgrūtināt ar augstām prasībām. Piemēram, lai būtu subtitri un tamlīdzīgi. Ja šāds festivāls tiks organizēts arī turpmāk, prasības noteikti mainīsies.

Kas izraudzījās žūriju? Kāpēc tieši šos cilvēkus?

Žūrijas komandu veidot nebija viegli, jo mūsu sabiedrībā nav tādu cilvēku, kas specializējušies kinomākslā. Uzrunājām vairākus. Žūrijā bija veidota šāda komanda: nedzirdīgo kultūras kopēja Regīna Rizika, mūsu pašdarbnieku padomniece Brigita Aldersone, LNS prezidents Edgars

Vorslovs, operatora asistents Vilnis Eglītis, dokumentālās filmas par dzejnieku Knutu Skujenieku autore Sanda Zālamane. Šajā žūrijā ielūdzām 2 dzirdīgus cilvēkus, tādējādi vērtējumi varētu būt objektīvāki, turklāt viņi pārzina kinomākslu.

Vai pats filmu festivāls notika, kā biji iecerējis? Ko tu vari teikt par filmām, kuras tika rādītas festivālā?

Jā, viennozīmīgi, pat labāk nekā biju iecerējis. Sākotnēji biju nodomājis, ka uz festivālu pieteiks mazāk filmu. Filmās tiešām bija dažādas, par to kvalitāti nespriedīšu šeit, to parādīja paši skatītāji.

Mēs taču nebijām ne plānojuši, ne likuši dalībniekiem gatavot profesionālas filmas. Jāpiebilst, jau pirms festivāla LNS projekta „Mūsu Rīga klusumā” ietvaros nedzirdīgie interesenti apguva filmēšanas un montāžas iemaņas un ieguva sertifikātus, tā tad jācer, ka nākamreiz darbi būs daudz labāki, kvalitātes, satura ziņā noteikti uzlabojoties.

Festivālā pierādījām, ka mūsu filmas nebija sliktākas par Igaunijas labāko nedzirdīgo filmu. Man liels prieks par uzvarējušās filmas „Gadsimta evolūcija” komandu, kas tajā acīmredzot bija ieguldījusi daudz darbu. Filmās sagatavotāji pārsvarā ir no Rīgas un tās apkārtnes, bet Ventspils biedrība ir vienīgā ārpus Rīgas, kas uzdrīkstējās piedalīties festivālā. Paldies!

Kādas tev ir pārdomas pēc festivāla? Vai šādus pasākumus būtu jāriko arī turpmāk?

Esmu patiesi gandarīts par realizēto pasākumu. Šajā festivālā bija daudz neredzētu seju, tiesa, pārsvarā jauniešu. Mūsdienās cilvēki ieinteresēti tiecas pēc saturiski jauniem idejiskiem pasākumiem. Man milzīgs prieks par radošo jauniešu komandu, kas brīvprātīgi palīdzēja festivāla organizēšanā.

Organizēt pirmreizīgu pasākumu ar lielu apmeklētāju skaitu (vairāk nekā 200) ir atbildīgs darbs, bet es pārlicinājos, ka uz jauniešiem var paļauties. Paldies visiem, arī Rīgas biedrības vadītājam Mārai Lasmanei. Īpaši jāuzsver Kristapa Legzdiņa un Anitas Grahoļskas ieguldījums – viņi lieliski novadīja pasākumu. Turklāt ar viņiem kopā Madara Indriksone un Kristaps Štelmahers bija galvenie organizatori. Daudzus fascinēja viņu sagatavotie reklāmas videoklipi.

Uzskatu, ka šis festivāls jāturpina, kā to rosināja vairāki skatītāji. Apsveram domu organizēt arī Baltijas Nedzirdīgo filmu festivālu. Tas ir laika jautājums. Dzīvosim un redzēsim. ▲

Intervēja: Zigmārs Ungurs

Eirovīzija zīmēs?

Pirmo reizi Eurovīzija būs vērojama arī starptautiskajās zīmēs un ar subtitriem angļu valodā. Vai LTV to pārraidīs?

Austrijas TV sabiedriskā raidorganizācija „ORF” un Austrijas nedzirdīgo organizācija īsteno unikālu projektu „Ceļot tiltu” – nodrošinās Eurovīzijas konkursa pusfinālus un finālu ar dziesmu tulkojumu starptautiskajās zīmēs un subtitriem angļu valodā. Tulkojumu nodrošinās 7 pasaules labākie starptautisko zīmju pratēji.

Oficiālajā paziņojumā visām Eiropas nedzirdīgo organizācijām ORF ģenerāldirektors Alexander Wrabetz uzsvēra, ka šis projekts simbolizē atvērtību, iecietību un cieņu pret visiem cilvēkiem. Savukārt Eiropas Raidorganizācijas apvienības (EBU) uzraudzītājs Jon Ola Sand uzskata, ka šim inovatīvajam risinājumam kā sabiedriskajam pakalpojumam ir ļoti augsta vērtība.

Bencie Woll, Londonas universitātes koledžas Nedzirdīgo studiju centra direktore uzskata, ka šis projekts ne tikai padara Eurovīzijas dziesmu konkursu pieejamu nedzirdīgo sabiedrībai Eiropā un pasaulē, bet arī paaugstina dzirdīgo sabiedrības izpratni par nedzirdības jautājumiem un nedzirdīgo kultūru.

Latvijas Nedzirdīgo savienība jau nosūtījusi oficiālu vēstuli Latvijas Televīzijai (LTV) ar lūgumu rast iespēju pārraidīt Eurovīziju ar dziesmu tulkojumu starptautiskajās zīmēs un subtitriem angļu valodā.

Nemot vērā, ka šogad Latvija ir prezidējošā valsts Eiropas Savienības Padomē, LNS prezidents E. Vorslovs cer, ka mūsu LTV rādīs pozitīvu piemēru pārējām ES valstīm un atradīs iespēju pārraidīt šo īpašo jubilejas – iekļaujošo Eurovīzijas versiju kādā no LTV kanāliem.

Avīzes iznākšanas brīdī par Eurovīzijas starptautiskā konkursa pārraidi zīmju valodā LTV vēl nevarēja sniegt gala atbildi. LTV Dokumentālo raidījumu redaktore Sarmīte Plūme informē, ka tikai 17. aprīlī no EBU saņemta informācija par šī projekta izmaksām un LTV vadība patlaban izskata tehniskās un finansiālās iespējas, vai šo īpašo piedāvājumu varēs realizēt vai nē.

Eurovīzijas konkurss šogad notiks 60. reizi – Austrijā. Pusfināli risināsies 19. un 21. maijā, fināls – 23. maijā. ▲

Inese Immure, LNS valdes locekle

Kad daba runā – jāieklausās ar sirdi!

Valmieras vārdzirdīgo bērnu internātvidusskolas – attīstības centra 5 skolēni un 6 skolotāji no 23. līdz 27. martam piedalījās Comenius projekta tikšanās braucienā Spānijā.

Skolu partnerības projekta darbā iesaistītas 5 valstis – Spānija, Slovēnija, Polija, Turcija un Latvija. Visās šajās skolās mācās skolēni gan ar dzirdes traucējumiem, gan citām problēmām.

Skolēni ar lielu nepacietību gaidīja šo braucieni. Gatavojām arī prezentāciju ar tautasdziesmu krājumu par dabu. To izveidojām gan kā grāmatīņu ar notīm un attēliem par Latvijas dabu, gan kā audiokaseti. Arī citām skolām bija materiāli ar šādu tematiku. Visi apmaiņam ar tiem. Skolotāji tos varēs izmantot gan mūzikas, gan angļu valodas stundās, gan ārpusstundu darbā ar skolēniem.

Daļai skolēnu tas bija pirmais lidojums ar lidmašīnu. Bija mazliet bail, bet arī interesanti. Pirmdien vēl naktī ielidojām Madridē. Iekārtojāmies viesnīcā. Labi, ka laiks bija jāpagriež stundu atpakaļ, savādāk otrā rītā būtu pavisam grūti piecelties.

No rīta ar metro devāmies uz mūsu partnerskolu „Trīs olīvkoki”. Dažiem skolotājiem tā jau bija zināma, jo sadarbība sākusies apmēram pirms 6 gadiem – līdzīgā Comenius projektā. Tikāmies ar kolēģiem, skolēniem.

Skola ir samērā liela, tur mācās 1000 skolēnu, no kuriem 100 ir ar dzirdes traucējumiem. Šie skolēni ir integrēti, mācās kopā ar dzirdīgajiem bērniem. Skola Madridē ir iecienīta. Ir pat “jāstāv rindā”, lai tur mācītos. Tāpēc vecāki izvēlas skolas bērnudārzu, lai bez problēmām varētu iekļūt arī pašā skolā.

Tikšanās gaitā skolā ieradās arī televīzijas nedzirdīgo raidījumu veidotāji. Kā „runassievu” izvirzījām skolotāju Elīnu, un viņa TV pastāstīja gan par projekta darbu, gan par situāciju Latvijā.

Jau pēc dažām dienām saņēmām interneta saiti, lai pārraidīti noskatītos. <http://www.rtve.es/alacarta/videos/en-lengua-de-signos/> (28.03. raidījums).

Skolēni piedalījās spēlēs skolas pagalmā. Te arī aizsākās draudzība. Un saņemties bija viegli, jo palīdzēja ne tikai angļu valoda, bet arī zīmju valoda. Runājām par projekta gala atskaites sagatavošanu, sekmīgu tālāko sadarbību. Saplānojam pēdējo tikšanās reizi Latvijā maija beigās.

Notika arī ekskursija pa Madridi, lai kaut nedaudz iepazītu šo skaisto pilsētu. Celtnes, parki, katedrāles – uz katra soļa runā vēsture. Vakarā vēl apmeklējām Ēģiptes tempļa drupas kādā parka uzkalnā, lai vērotu pasakaino saulrietu. Interesanti, ka šo templi pilsētai dāvinājis Ēģiptes valdība 60. gados kā pateicību par palīdzību aizsargdambja būvē, lai netiktu appludinātas seno tempļu drupas.

Ar skolas autobusu devāmies izbraucienā uz kalniem, kur iekārtota spēka un veiklības pārbaudes trase – pēc Latvijas „Mežakaķa” parauga. Sākumā pavisam nosalām, jo laiks kalnos nelutināja, labi noderēja spēnu kolēģu iedotais siltais apģērbs. Tomēr visas aktivitātes skolēnus aizrāva, acis aiz prieka mirdzēja. Arī apkārtējā dabas varenība izraisīja sajūsmu.

Tikšanās noslēgumā notika kopīgas vakariņas. Gan skolēni, gan skolotāji saņēma sertifikātus kā apstiprinājumu, ka esam šo laiku pavadījuši ar moto “Daba runā – mācies ieklausīties ar sirdi!”. Tāds ir mūsu projekta nosaukums un saturs.

Vēl rīta cēliens pirms izlidošanas uz mājām vienā no pilsētas skaistākajiem un lielākajiem parkiem – Retiro. Kāds prieks, ka pēdējā diena bija saulaina un silta! Beidzot sajūtām īsto Spāniju, kur patiešām ar ar mums “sarunājās” gan vēsture, gan daba.

Tad vēl pēdējās ardievas pilsētai un lidojumam mājup. Noslēgumā secinājāms: Ja sagaida draugi, tad arī tālā Spānijā liekas tuvu. ▲

Maiga Paegle, projekta koordinatore

Aicina Rīgas skola

2015. /2016. m. g. Rīgas internātvidusskola bērniem ar dzirdes traucējumiem aicina skolēnus ar dažādiem dzirdes traucējumiem, kā arī ar garīgās attīstības un vairākiem attīstības traucējumiem apgūt šādas izglītības programmas:

- speciālās pamatzglītības programma skolēniem ar dzirdes traucējumiem;
- speciālās pamatzglītības programma skolēniem ar garīgās attīstības traucējumiem;
- speciālās pamatzglītības programma skolēniem ar smagiem garīgās attīstības traucējumiem vai vairākiem smagiem attīstības traucējumiem.

Pēc pamatzglītības ieguves:

- profesionālās pamatzglītības programma „Mājturība”;
- speciālās vispārējās vidējās izglītības vispārīgā virziena programma skolēniem ar dzirdes traucējumiem.

Skolā strādā un sniedz konsultācijas:

- surdopedagogs Dzirdes kabinetā,
- latviešu zīmju valodas skolotājs,
- izglītības psihologs,
- sociālais pedagogs,
- ārsts-pediātrs,
- ārsts-psihiātrs.

Skola atrodas Rīgā, Graudu ielā 21.

Skolai ir internāts, plaša zaļā zona ar vairākiem rotaļu, sporta un atpūtas laukumiem.

Dokumentus pieņem skolas kancelejā darba dienās no pl. 9 – 17.

Vēlams pieteikties līdz 2015. gada 26. jūnijam.

Skolas kancelejas tālrunis – 67181907.

Kontaktpersona: R. Nazarova (direktore vietniece izglītības jomā) – tālrunis: 67181908. Informācija skolas mājaslapā: <http://rnbi.lv>

Latvijas nedzirdīgie skolēni atkal labākie Baltijā

No 13. līdz 15. martam Tartu risinājās 45. Baltijas valstu Nedzirdīgo skolēnu spartakiāde 5 sporta veidos. Par tiem visiem pēc kārtas!

Peldēšana

Latvijas komandai pārliecinoša 1. vieta ar 260 punktiem.

Latvijas peldētāji individuālajā vērtējumā ieguva 19 medaļas un uzvarēja abās stafetēs – gan zēniem, gan meitenēm.

Medaļas izcīnīja : Z. Embrekte un R.Stupāns, I. Babiško, E. Zariņa, A.Vazdiķis, K. Zilbere, V. Ķuzis un M. Lubāns.

Dambrete

Sacensībās ar Igauniju uzvarējām, bet zaudējām Lietuvai. Rezultātā Latvijai 2. vieta.

Latvijai guva punktus: E.Žurakovska, Kr. Razminovičs un E. Jonušauska pa 1.

Šahā

Spēlējām neizšķirti gan ar Igauniju, gan ar Lietuvu, līdz ar to Latvijai 2. vieta.

Latvijai punktus guva: E. Žurakovska – 2; A. Hildebrants un Kr. Razminovičs pa 1.

Galda teniss

Uzvarējām Igauniju ar 14 :4. Nospēlējām neizšķirti ar Lietuvu. Sacensību kulminācija bija pāru spēles. Meitenes zaudē. Turpretī zēni – V. Rutko un P. Rozītis – uzvar, tāpēc seko jauktā pāru spēle, kurā Kr. Magone un V. Rutko spraigā cīņā uzvar un tānad izcīnā Latvijai 1.vie-

tu!

Individuālajā vērtējumā zēniem vienādu uzvaru skaitu ieguva mūsu spēlētāji V. Rutko un P. Rozītis - 7 p. No meitenēm godpilnā 3. vieta Kr. Magonei ar 5p.

Basketbols

Pirmajā dienā Latvija uzvar Igauniju, spēlei ritot ļoti spraigi. Igaunietes 3. ceturtdaļu noslēdz savā labā 42 : 40.

Attēlā: Baltijas čempiones basketbolā: 1. rindā no kreisās – G. Pelse, Kr. Magone un I. Babiško. 2. rindā – treneris J. Puhovs, Z. Embrekte, I. Kovaļevska, I. Āre, E. Driķe, E. Balode

Pēc nopietnām pārrunām meitenes koncentrējas un spēj panākt sev labvēlīgu rezultātu 52 :45. Vēl 2 minūtes un – uzvara rokā ar 54:51!

Savainojumu diemžēl guva mūsu labākā spēlētāja Ilze Āre.

Enerģiski ritēja arī zēnu spēle, taču Igaunijas garāko un labāko centra spē-

lētāju viņi nevarēja nosegt. Mūsu spēlētāju veikumu ļoti ietekmēja metienu neprecizitāte. Zaudējums ar 34 : 52.

Un tad izšķirošā meiteņu spēle ar Lietuvu!

Apzinoties spēles svarīgumu, cīņā pret Lietuvu dodas arī Ilze Āre ar uzdevumu – netrakot, saudzēt sevi un spēlēt ar prātu. Ļoti cītīgi spēlējot, mūsu meitenes nonāk vadībā, pēc tam zaudē pārsvaru – 28 : 29.

Noder „pēriens” minūtes pārtraukumā, un visas pa savām vietām. Tālāk spēlē uzmanīgāk, kaut arī ļoti nervozi, jo likmes ir pārāk augstas. Svinam uzvaru ar 46 :39 !

Komandā spēlēja: Z. Embrekte, G. Pelse, I. Vaivade, A. Višņevska, Kr. Magone, I. Āre, E. Zariņa.

Meitenes čempiona titulu izcīnīja pēc ilgu gadu pārtraukuma – bravo!!!

Bet zēnu basketbola komanda zaudēja lietuviešiem 75 :50.

Spartakiādes kopvērtējums un iegūtie punkti :

1. Latvija – 28 punkti
2. Lietuva – 26 punkti
3. Igaunija – 16 punkti

Apsteicu visus skolēnus, pedagogus, kas veicināja spartakiādes norisi, aizstāvot Latvijas godu starptautiskajā arēnā!

Lai veicas mācībās, sportā un turpmākajā darbā! ▲

*Jevgēnija Puhovs,
Latvijas komandas vadītājs*

Zane – starp sešām labākajām Latvijā!

Nedzirdīgā peldētāja Zane Embrekte ir viena no tām nedaudzajām Latvijas Nedzirdīgo sporta federācijas sportistēm, kas aktīvi piedalās arī dzirdīgo sacensībās.

Šogad viņa piedalījās Latvijas Ziemas čempionātā peldēšanā Liepājā – 50 m brīvajā stilā ieguva 7. vietu starp 33 dalībniecēm, bet 100 m brīvajā stilā – 6. vietu no 28 dalībniecēm.

Jauktajā 4 x 100 stafetē viņa kopā ar savu komandu “Rīgas Ķīpsalas PK” iegu-

va 8. vietu starp desmit komandām.

Stāsta Zanes Embrektes trenere Gaļina Broka:

„Zane atnāca pie manis trenēties 2011. gada oktobrī. Tad viņa peldēja pārsvarā tikai brīvajā stilā.

Rezultāti sākumā neauga ātri, bet pēc 2 gadiem uzlabojās tehnika un arī rezultāti, turklāt ne tikai brīvajā stilā, bet arī uz muguras, brasā un delfīnā.

2014. gadā viņa izpildīja sporta meistara kandidāta normatīvu. Tagad viņai pietrūkst 1 sekunde līdz sporta meistaram 50 m brīvajā stilā un 2 sekundes –

līdz 100 m brīvajā stilā.

Zane aktīvi startē peldēšanas dzirdīgo sacensībās un tagad ir jau pirmajā sešniekā visā Latvijā!

Zane ir ļoti centīga, gudra un atbildīga meitene. Treniņu laikā pārsvarā sarunājami, viņai lasot no lūpu kustībām, bet, ja grūti saprast, tad rakstām. Sazināties arī internetā vai ar sms pa mobilo tālruni.

Grupā viņa ar citām meitenēm kontaktējas ļoti maz, vairāk ar mani. Bet komanda viņu ciena.” ▲

**Teksts: Zigmārs Ungurs
Foto: No Zanes Embrektes personiskā arhīva**

Pasākumi biedrībās maijā

RĪGĀ

2. – 3.05 pl. 7 Ekskursija uz Sāremā (Igaunijā)
 6., 20., 27.05 pl. 16 Laikrakstu un žurnālu apskats (Rītausmā)
 7., 14., 22., 28.05 pl. 11 Nūjošana (Elvīras ielā 19)
 9.05 pl. 11 Tematisks pasākums „Ģimenes diena” (Rītausmā)
 13.05 pl. 16 Tematisks pasākums „Tikšanās ar EUD pārstāvjiem”
 30.05 pl. 10 Rīgas RB konference (Rītausmā)
 30.05 (pēc konferencēs) Rīgas RB 95 gadu jubileja

JELGAVĀ

- 5., 19.05 pl. 17 Laikrakstu un žurnālu apskats
 10.05 pl. 12 Tematisks pasākums „Mātes diena” (pie Kristapa mājās)
 24.05 pl. 14 Atpūtas pasākums „Smilšu festivāls”

TUKUMĀ

- 1.05 pl. 13 Tematisks pasākums „Strūklakas modināšana” (Brīvības laukumā)
 7.05 pl. 11 Kultūras festivāls cilvēkiem ar īpašām vajadzībām (Brīvības laukumā un Kultūras namā)
 10.05 pl. 12 Tematisks pasākums „Ģimeņu diena” (Talsu ielā 20)

PLAVIŅĀS

- 9.05 pl. 11 Pļaviņu RB konference
 12.05 pl. 12 Avižu koplasišana
 19.05 pl. 12 Informācijas diena
 23.05 pl. 12 Vasarsvētki
 26.05 pl. 12 Radošais darbs
 29.05 pl. 12 Informācijas diena

LĪVĀNOS

- 11.05 pl. 10 Informācijas diena

SMILTENĒ

- 7.05 pl. 12 Tematiskais vakars „Mātes mīlestība spēj visu!”
 18.05 pl. 12 Nedzirdīgo ziņas
 21.05 pl. 12 Rokdarbu izstāde
 22.05 pl. 12 Informācijas diena
 26.05 pl. 12 Pārrunas
 28.05 pl. 12 Pārgājiens „Pie Klīeva ezera”

JAUNPIEBALGĀ

- 23.05 pl. 12 Informācijas diena

ALŪKSNĒ

- 5.05 pl. 12 Informācijas diena
 8.05 pl. 12 Asinām prātu „Uzmini nu”
 11.05 pl. 12 IK „Briedums” „Starptautiskā ģimenes diena”
 12.05 pl. 12 Laikrakstu apskats
 30.05 pl. 12 Pārgājiens „Iepazīsti apkārtējo vidi”

VALMIERĀ

- 3., 10., 24., 31.05 pl. 13 Dejošana
 7.05 pl. 14 Žurnāla „Ieva” apskats
 9.05 pl. 14 Tematisks pasākums „Eiropas diena”
 13.05 pl. 12 Kolektīvais apmeklējums: „Vīnkalni” vai „Arāji”
 14.05 pl. 14 Pārrunas „Ar ko tīrīsim māju...”

- 16.05 pl. 14 Pašdarbnieku izbraukums
 21.05 pl. 14 Informācija par nedzirdīgo dzīvi
 21.05 pl. 15 Talka
 23.05 pl. 11 Veiklības spēles
 28.05 pl. 14 IK „Es daru tā...”

RĒZEKNĒ

- 4.05 pl. 9 Piedalīšanās pilsētas organizētajā pasākumā
 5., 19., 28.05 pl. 12 Informācijas diena
 7.05 pl. 12 IK „Saimniecīte”
 9.05 pl. 15 RB 34. konference
 12.05 pl. 12 Pasākums „Mēs – sabiedrības daļa”
 14.05 pl. 11 IK „Vissija” – „Pavasaris”
 23.05 pl. 9 Rēzeknes novada iepazīšanas – izziņas brauciens
 26.05 pl. 12 Sociālo prasmju darbnīca „Mēs - varam!”

DAUGAVPILĪ

- 5., 7., 12., 14., 19., 21., 26., 28.05 pl. 13 Laikrakstu un žurnālu apskats
 5.05 pl. 14.30 Pārrunas par nedzirdīgo dzīvi
 10.05 pl. 11 Biedrības konference
 12.05 pl. 14.30 IK „Nezinīši”
 19.05 pl. 14.30 Ekskursija
 26.05 pl. 16 Dejošana

VENTSPILĪ

- 1.05 pl. 14 Tematisks pasākums „Darba svētki”
 2., 30.05 pl. 15 Informācijas diena
 2., 9., 16., 23., 30.05 pl. 17 IK „Veselība”
 5.05 pl. 12 Tematisks pasākums „LR Neatkarības deklarācijas pasludināšanas diena”
 9., 16., 23.05 pl. 12 Psiholoģija sadzīvē
 9.05 pl. 15 Tematisks pasākums „Mātes diena”
 12., 26.05 pl. 11 Laikrakstu un žurnālu apskats
 16.05 pl. 14 Mākslinieciskā pašdarbība
 19.05 pl. 11 Informācijas diena

KULDĪGĀ

- 5., 12., 19., 26.05 pl. 10 „Rokdarbi”
 6., 13., 20., 27.05 pl. 12 Informācijas diena
 7.05 pl. 12 Eiropas diena
 9.05 pl. 12 Mātes diena
 14., 21., 28.05 pl. 18 Mākslinieciskā pašdarbība
 30.05 pl. 12 Starptautiskā bērnu aizsardzības diena

LIEPĀJĀ

- 5., 19.05 pl. 12 Pārrunas
 5., 19.05 pl. 13 Laikrakstu un žurnālu apskats
 12., 26.05 pl. 12 Laikrakstu un žurnālu apskats
 12.05 pl. 13 Atpūtas pasākums „Mamiņ, mīļo mamiņ”
 22., 29.05 pl. 17.30 IK „Liedags”
 23., 30.05 pl. 12 IK „Liedags”
 24.05 pl. 11 Vasarsvētki – ZOO „Cīruļi” (Kalvenes pagastā)
 26.05 pl. 13 Informācija par nedzirdīgo dzīvi

Mīļi sveicam!

Godātie jūnija jubilāri! Ejiet pretī vasarai ar mīlestību sirdī – uz dzīvi, dabu, cilvēkiem un pasauli sev apkārt un tālāk – neaptveramā plašumā.

85

23.06 SVETLANA PAPULE, Smiltenes

80

4.06 IRMA MEDNIECE, Rīgas
 10.06 JĀNIS KRISTOFOROVŠ, Rīgas
 15.06 JĒKATERĪNA KONSTANTINOVA, Rīgas
 30.06 OĻEGS LIEPA, Rīgas

70

4.06 AIVARS KLIEVĒNS, Rīgas
 8.06 ERNA KRASINSKA – JERMOLICKA, Pļaviņu
 8.06 JURIS ĶIVĪTIS, Rīgas

65

6.06 MARTA KRAULE, Valmieras
 10.06 REGĪNA VUTINĀNE – JENEVA, Daugavpils
 19.06 ĢENĀDIJS ČERNAVSKIS, Rīgas

60

22.06 VELTA KLEINA, Rīgas
 30.06 ANDREJS BIRZVALKS, Rīgas

55

3.06 MĀRA NADZIŅA, Valmieras
 5.06 IRINA PROVEJA, Rēzeknes
 7.06 VIJA BRAUNA, Rīgas
 21.06 KĀRLIS SĪLIS, Rīgas
 27.06 ALEKSANDRS BARBOSOVS, Daugavpils

50

9.06 ALDA KURSĪTE, Rīgas
 16.06 ANATOLIJS JERČAKS, Rīgas
 30.06 MĀRIS VEIDEMANIS, Rīgas biedrība

Konkurss „LNS-95”

4. kārtā

Publicējam konkursa pēdējās kārtas jautājumus. Atbildes uz visu kārtu jautājumiem jāiesniedz līdz 5. maijam (ieskaitot). Vēlam veiksmi!

1. Cik LNS biedriem ir piešķirts LNS Goda biedra nosaukums?

2. Kad un kāda Latvijas Kurlmēmo biedrības ražošanas darbnīca tika nodibināta pati pirmā?

1945. g. šūšanas darbnīca
 1946. g. kurpnieku darbnīca
 1947. g. fotodarbnīca

3. Kurā gadā un kurā vietā LNS sāka strādāt tagadējais LNS prezidents Edgars Vorslovs?

1989. g.; 1991. g.; 1994. g.

4. Kā sauc LNS himnu, un kas ir tās autors?

5. Nosauciet, pēc jūsu domām, 3 izcilākos notikumus LNS pastāvēšanas vēsturē!

 Nākamais numurs
15. maijā